

MEGAFON

SISTA*NUMRET*1-2/2009***PRIS*45KR*<MOMSBEFRIAD>

Minns du det här? Stort test: Hur mycket skit tål du?
Sverige världsbäst på vapen Zlatan avslöjar tricket
Parkera på väggen och mer av det bästa ur Megafon

THE PASSION

Peace & Love Forum vill lyfta fram passionens alla uttryck och avtryck, dess framsidor och baksidor. I år kommer festivalen att explodera i ett fyrverkeri av passion- för den fria tanken, poesin, skapandet, dansen och musiken!

Medverkande bland annat:

Abd al Haq Kielan
Antagon Theater AKTion
Bob Hansson
Drakfolket
JamSonoVision
Laleh
Marcus Birro
Navid Modiri & Gudarna
Sören Juvas
Thomas Di Leva
Åsa Waldau

PEACE & LOVE

BORLÄNGE 22-27 JUNI
6 DAGAR AV KARLEK, BUDSKAP OCH MUSIK

Mötley Crüe [US]
Faith No More [US] • Håkan Hellström • Ulf Lundell
Lars Winnerbäck • Chris Cornell [US] • Turbonegro [NO] • Volbeat [DK]
The Kooks [UK] • A Camp • Peter Doherty [UK] • Thåström
Razorlight [UK] • Monster Magnet [US] • Raised Fist
Satyricon [NO] • Mando Diao • The Sounds • Lykke Li
Anna Ternheim • Gentleman & The Far East Band [DE]
Laleh • Moneybrother • Opelh • Miss Li • Jerry Williams • Timbuktu
Immortal Technique [US] • Cogol Bordello [US] • The Soundtrack of Our Lives
Backyard Babies • Almosphere [US] • Hello Saferide • Sofia Karlsson • Laakso
Sugarplum Fairy • Promoe • The Stranglers [UK] • Henry Rollins [US] • Slagsmålsklubben
The Living End [AUS] • Sophie Zelmani • August Burns Red [US] • Frida Hyvönen
Kleerup • Tiliyo • Strindbergs • Dia Psalma • The Wildhearts [UK] • Perssons Pack • Pain • Tiamat
Sonic Syndicate • Dengue Fever [US] • The Temper Trap [AUS] • Blindside • Evergrey • M83 [FR]
Bring Me The Horizon [US] • Jenny Wilson • Hockey [US] • Jahcousix [DE] • Kalle Baah • Cull of Luna
Bongo Brains feat. Stefan Sundström • Parken • Deporiees • Governor Andy/Inna Style Band
Witchcraft • Bullet • Caj Karlsson • Falboy • Division of Laura Lee • Maria Mena [NO]
Graveyard • Jonna Lee • Prop Dylan and The Reptilebrains • Jonathan Johansson • Tysla Mari
Mojo Buford & Jimi Smith [US] • Sven Zellerberg Blues Band • Johan Johansson
Abalone Dols • Erik Hassle • Coffinshakers • Sanna Carlstedt
Kung Henry • Goodlooking Trash • Hanna Berglund

www.peaceandlove.nu

Borlänge Energi GROOVE RADIOTIME OKEJ Borlänge

KÖP BILJETT NU

Greatest hits
of Megafon!

En sista
galen dans

FÖR LÄNGE SEDAN FÖLJDE jag med min kompis till en klubb. Själva stället var inte så spännande – två stora rum och en bar mellan tunnelbanan och trafikleden. Men när jag kom in blev jag ändå helt tagen. Det var något med stämningen, alla förhoppningar, drömmar och all glädje som kändes i luften. Många gick dit ofta; de kände, eller kände igen, varandra. Samtidigt visste man inte vad som skulle komma att hända och det var kul. De två stora rummen blev faktiskt lite som en fristad, en speciell värld, där många olika slags människor samlades. När jag var där första gången var det sommar och natten var vit. Min kompis och jag dansade hela kvällen och när sista låtarna hade varit stod fortfarande par och höll om varandra här och var, ville inte släppa taget fast tryckarna var slut.

Då kom sista låten.
»This is it! This time I know what I'm feeling!«
Dansgolvet fylldes igen. En sista galen dans: »I'm in a daze, stunned and amazed by your open ways«.

DET HÄR ÄR DET SISTA NUMRET av Megafon. Här har du allt det bästa från åren som gått. Du hittar rättvis handel från 2001 och namnbyte från 2006. Robinsondeltagare från 2003 och städtips från 2008.

Från olika tider, med olika människor, om olika ämnen, men med en sak gemensamt: Megafonattityden. Du vet, visst finns det mycket som är för jävligt i världen, men det går att påverka och du och jag kan göra det.

Att jobba med det här numret av Megafon, att gå igenom alla tidningar, har varit både härligt och sorgligt. Det finns så mycket fantastiskt material (det du hittar här är bara en liten liten del, jag lovar), och det känns lite trist att det är över nu. Precis som när det var dags att gå ut från den där klubben och ut i den vanliga världen igen.

Men än är det inte slut. Kom med i sista låten, innan lamporna tänds och det är dags att gå hem. Nu dansar vi järnet!

Emmy Sundqvist Anrell, redaktör

4 Megamix

6 Är bananerna schyssta idag?

8 Vilken är din smutspersonlighet?

10 Vapenexplosion

13 Aktion på papper

17 Ikväll ska jag hängla!

18 Tv-stjärna i exil

19 Fotboll, rädsla och konsten att hinna med

19 Shoppa med Josefin

De som inte kan shoppa

20 Svält som underhållning

22 Kjamis från OLW och Coca-cola

24 Megfon-omslag – riv ur och spara!

26 Trendlistan

29 Rena tankar

30 Megamix

31 Feminism på betong

32 Heta Hedvig

34 »Det känns bra att bli vuxen«

36 Explosion med Lo

Toppen om snoppen

37 Hon bytte Backlund mot Baqirjazid

Klipper bort gränser

38 Hur mäktig vore..?

40 Kung utan pung

42 Greatest medlemmar

45 Topp 5 insändare

Krönika

46 »Saknade Meggan!«

Omslagsfoto (fram och baksida): Sandra Qvist

Medverkande

Emmy Sundqvist Anrell, Love Lagercrantz (Typoform)

Emelie Asplund, Anders Birgersson, Jenina Dahlberg, Anna-Karin Drugge, Elin Ekselius, José Figueroa, Nadan Gergeo, Malin Hedman, Martina Holmberg, Karin Isaksson, Markus Lindgren, Jonas Lund, Petter Löfstedt, Ira Mallik, Rasmus Malm, Stefan Malmquist, Emma Mattsson, Fredrik Quistbergh, Sandra Qvist, Jakob Robertsson, Svante Örnberg

Tusen tack till alla er som varit med och jobbat med Megafon under åren!

Du vet väl att alla medlemmar mellan 8-13 år får Kamratposten som en medlemsförmån?

Gå in på **www.rkuf.se** och bli medlem nu!

KP + Ungdomsförbundet = sant

RödaKorset

Megafon – din guide till världen. Under åren har Megafon inte bara varit först med det senaste. Ibland har vi också blivit – ja, klokare med åren? Här har du också kunnat läsa sådant som du inte hittat någon annanstans...

Megamixmix¹

Klotter 1 2001

»Staden accepterar inte grafitti som konst«.

VD:n för Stockholm stads aktiebolag efter att en gymnasieskola i Stockholm tvingats ta bort en av rektorn godkänd grafittimålning i elevcafeterian. VD:n ansåg att den kunde inspirera elever till kriminellt klotter. Eleverna tycker att det hela är fånigt och hävdar att målningen än så länge inte har fått dem att känna något behov av att gå ut på stan och klottra.

[AFTONBLADET.SE]

Klotter 2 2001

På en skola i Sundsvall har man nu tagit i med hårdhandskarna mot klottret. Om någon har klottrat på skolan bestraffas eleverna kollektivt. Under hela dagen spelas då bara P2:s klassisk musik i högtalarna. P2:s kanalchef är lagom road av att hans radiokanal används som bestraffning, men säger: »De kommer nog att påverkas positivt av den musik vi spelar«. Och sannerligen. Bara tre fall av klotter har inträffat sedan P2-besträffningen inleddes.

[AFTONBLADET.SE]

»Källa: Nätet« 2007

»Källa: Internet« är ingen trovärdig hänvisning. Men ibland spelar det ingen roll. Nätet bjuder till exempel på följande sanningar:

- * Om du pruttar oavbrutet i 6 år och 9 månader kommer du att producera tillräckligt med gas för att tillverka en atombomb. (Gas, i en atombomb?)
- * En katts urin lyser alltid starkt under svart ljus. (Svart ljus?)
- * En gris orgasm varar i 30 minuter. (30 minuter!)
- * Om du skriker i 8 år, 7 månader och 6 dagar har du producerat tillräckligt med energi för att värma en kopp kaffe. (Är det värt det?)

Vi struntar nu i alla journalistiska grundprinciper och väljer att inte dubbelkolla en enda av uppgifterna. De stämmer säkert.

[KÄLLA: NÄTET]

Porr för pandorna 2003

De kinesiska pandorna är sedan länge utrotningshotade och problemet blir inte mindre av att de inte vill para sig i fångenskap. Kinesiska forskare försöker nu råda bot på det genom sexualupplysning för de manliga pandorna. Bland annat får pandorna se utbildningsfilmer där andra pandor parar sig. De genomgår också ett fysiskt träningsprogram. Resultatet anses vara bra, då den pandahanne som förra året avslutade sin sexutbildning nu blivit pappa. Om pandahonorna får någon sexualrådgivning vet vi inte.

[BBC]

© ABLESTOCK

Luktmejl 2004

Snart kommer doftmejlen. Ett företag i England håller på att testa en sorts luftfuktare som man kan koppla in i sin dator och, som när man får ett mejl, skickar ut en lämplig doft. Behållaren lär innehålla 20 »basdofter« som sen kan kombineras till 60 olika dofter. En elektronisk signal utlöser dem. Om någon blir en riktig stinkare så har i alla fall inte företaget avslöjat det än. Drygt 3 000 kronor kommer i alla fall denna högst nödvändiga sak att gå loss på.

[BBC]

Baby Mandela 2008

I Kenya är det vanligt att barn döps efter personer som föräldrarna ser som bra förebilder. Kofi Annan och Raila Odinga (Kenyas president) toppar listan över vanliga namn på nyfödda. Även Nelson Mandela är ett vanligt barnnamn.

– Det finns en lång tradition av att namnge sina barn efter hjältar här, säger BBC-reportern Muliro Telewa och tillägger att alltför barn också döps till Barack Obama och Hillary Clinton.

»Om vi återvinner alla kapsyler i hela Sverige, så kan vi tillverka 2 000 bilar av dem!« 2007

Martin Timell peppar »Äntligen hemma«-tittarna att börja sopsortera. Bra tänkt! Men wops, så fel det ändå blev.

Det vi köper har andra människor gjort. När vi shoppar möts vi nästan. För någon har sytt din sko. Någon har plockat ditt kaffe. Människor som i sämsta fall arbetar 14 timmar om dagen. Och tjänar mindre per månad än en gymnastisko kostar. Men det finns sätt att handla rättvist.

Är bananerna schyssta idag?

KONSUMENTER HAR MAKT. Vi måste bara lära oss att använda den. Det menar Kristina Bjurling som arbetar på Fair Trade Center, som med hjälp av information och opinionsbildning vill påverka svenska företag att ta mer ansvar. I slutet av 90-talet avslöjades att många stora svenska klädföretag använde sig av underbetalda arbetare som tvingades jobba långa dagar under slavlika förhållanden. Protesterna blev stora och debatten kom igång.

– Det har hänt en del under de senaste åren. Många av de stora företagen har antagit »uppförandekoder«. Det innebär bland annat att barnarbete inte ska förekomma hos underleverantören och att minimilöner ska betalas ut, men det är svårt att följa upp om det verkligen sker, berättar Kristina Bjurling.

Ännu återstår mycket arbete. Inte bara med arbetsförhållanden utan även med miljön, som tagit mycket stryk av produktionen. I städerna Karur och Tirupur i Indien har fabrikernas utsläpp av kemikalier och färgmedel förgiftat allt dricksvatten.

Men att köpa modekläder som är »rena« är inte så lätt idag.

– Det finns inte några rättvisa kläder man kan handla, men när man köper kläder på de stora butikskedjorna kan man ställa frågor om kläderna: Var kommer de ifrån? Hur har de tillverkats? Vi vill inte stoppa importen från Asien för då förlorar människor sina jobb, utan vi vill att villkoren för de som arbetar med tillverkningen ska förändras.

KRISTINA BJURLING TROR att konsumenterna kommer att tvinga företagen att förbättra förhållandena. På andra områden har förändringar redan skett.

När de första miljömärkta diskmedlen dök upp i början på 80-talet var de en underlig nyhet, som dessutom var dyra. Idag är 80 procent av alla diskmedel miljömärkta och dyrare är de inte heller.

Nu hoppas Rättvisemärkt i Sverige att deras livsmedelsmärkning ska få samma genomslag. Idag går det att köpa kaffe, te, bananer och choklad som är rättvisemärkt.

– Att handla rättvisemärkt är ett sätt för många att påverka. Det löser ju inte allt, men är en början, säger Anna Persson som arbetar med rättvisemärkt på Röda Korsets Ungdomsförbund.

För att en vara ska få bära märkningen krävs att de som jobbar med att tillverka varan har en lön som täcker deras levnadsomkostnader, rätt att organisera sig fackligt, att de inte kan tvingas till övertid och så vidare.

– Men det handlar också om att importören upprättar ett långsiktigt avtal, så att människor som producerar får garantier för att de kan sälja sin vara. Det gör att de kan planera, att de kan ordna skolgång för sina barn, att de vet att de har råd att bygga ett bättre hus.

RÄTTVISEMÄRKT I SVERIGE planerar just nu en aktion i riksdagen. Riksdagsledamöterna kommer att få ett förslag på en motion, där det står att riksdagen bör fika rättvist och de kommer att få en rättvisemärkt chokladkaka som de kan äta till morgonfikat.

– Vi vill försöka påverka de folkvalda

att ta ställning. Och så vill vi att de ska föregå med gott exempel och visa att de har rättvisemärkt kaffe och bryr sig om globala frågor i riksdagen. +

Ira Mallik

Annas och Kristinas bästa tips för dig som vill handla rättvist:

- * Ha inte dåligt samvete. Engagera dig istället.
- * Läs på och informera dig. Bilda en studiecirkel eller en aktionsgrupp.
- * Sprid informationen vidare.
- * Handla rättvisemärkta produkter.
- * Om det inte finns rättvisemärkta kaffe, bananer eller te i din affär, fråga efter det. Tjata!
- * Mejla, ring eller skriv för att påverka företag som inte erbjuder rättvisemärkta varor.
- * Bli ambassadör för Rättvisemärkt.

Vilken är din smuts-personlighet?

Ingen vill vara ofräsch men alla har olika definitioner av vad som faktiskt är smutsigt. Och ibland kan man ju undra vad som egentligen är värst, att hålla klorin i avloppet eller att ha lite skit under naglarna. Vad tycker du – egentligen? → Gör Megafons test och kolla din smutspersonlighet!

1. Hur ofta duschar du?

1. När jag är så smutsig så jag inte står ut längre, alltså minst två gånger om dagen.
2. När jag är så smutsig så jag inte står ut längre, alltså minst var tredje vecka.
3. Egentligen behöver jag väl inte duscha så ofta, men när jag ändå gör rent duschkabinen så... det blir en gång om dagen.
4. Duscha, det behövs inte, en tvättlapp räcker bra! Varmvatten, det är minsann inte billigt!

2. Hemma hos dig...

1. Finns det inte en fläck. Jag menar, tänk om någon kommer på besök!?!
2. Är jag rätt sällan, det blir oftast bortamatch. Men garderoben har jag koll på.
3. Ser det ut som ett dagis, lek-saker blandat med blöjor från golvet till tak. Men jag är upptagen av att desinficera badrummet – man vet aldrig vad som kan ge magsjuka.

3. Någon hostar framför dig. Vad gör du?

1. Håller andan. Tänk om jag råkar andas in obehagliga bakterier och blir sjuk!
2. Håller andan. Tänk om jag råkar andas in obehagliga bakterier och smittar mina barn!
3. Räcker fram en tynäsdud. Det är så lätt att tvätta och så slipper man slösa papper.
4. Det märker jag inte. Jag är upptagen av att tänka ut hur vi ska göra för att stänga alla kärnkraftverk. Sedan jag slutade med deo är det ändå sällan någon som går så nära mig.

4. Vad tänker du på när du hör »Global uppvärmning«?

1. Vad är det?
2. Redan under kriget insåg vi att slit och släng inte håller. Det är ungdomarnas fel att det har blivit så här konstigt.
3. Det är bara en konspirationsteori enligt wikipedia.
4. Ja usch, tänk på barnen! Men nästa generation hittar säkert en lösning och en hållbar utveckling, det tror jag.

Nu är det dags att räkna ihop dina svar! Kolla vad du har fått flest av:

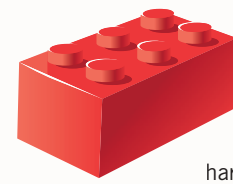
PLAYERN PIM Kläderna är viktigast, du går aldrig ut utan att fixa håret, även om du bara ska handla korv i bröd. Ett sprut Jean-Paul Gauthier är ett måste och din bil är skinnande ren. Annars är »What's in it for me?« en fras som ofta passerar din hjärna.

När du testar att skipa vaxet inser du att naturligt hår är också snyggt och du känner inte längre att du behöver charma pizzabagaren med din parfym. Du inser att du kan spara på gympengar och börjar gå promenader istället. En extra bonus är att dina nya vanor också är bättre för miljön. Inte för att du bryr dig – men miljöintresse är ändå ganska hett och du kanske kan använda det som raggingsknepp någon gång.

NATURLIGA NATHAN Du tycker att svett är naturligt, att grönsaker ska vara obesprutade och att håret mår bäst av att sköta sig självt. Du fascinerar av bakterier, både i yoghurten och de som samlas i dina dreads. Det är länge sedan du slutade använda toapapper – tyg är ju så mycket bättre mot huden. Du själv är van att gödsla landen med ditt bajs och att aldrig ha varmare än 12 grader inomhus på vintern. Men andra kan bli lite stressade.

Nu börjar du också fokusera på människorna runt omkring dig. Med en ödmjuk inställning och genom att, lite mer diskret, föregå med gott exempel vinner du fler vänner i kampen för en bättre värld.

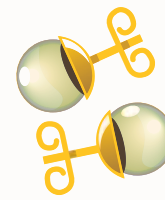
INDISKRETA IVAN Du pratar gärna om din familjs bajs vid lunchbordet på jobbet. Du fångar vant en barnspya med händerna utan att äcklas. Men om någon harklar sig i närheten av din baby sprayar du med desinficerande medel.

Du tål det mesta, så varför inte minska sopberget och prova maskkompost! Där kan du slänga mycket, från kaffesump och matrester till skalen från de krävmarkerade grönsakerna som du köper för att du har hört att de är bra. Din familjs sopproduktion minskar med hälften. När alltihop har blivit till jord odlar du dina egna kryddor på fönsterbrädan.

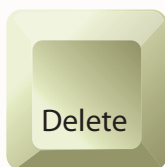
MEDELÅLDERS MONA Man kan bara diska på ett sätt – ditt. Om någon annan diskar så gör du jobbet ett varv till, för det är bara då man vet att det blir ordentligt gjort. Ditt hem är din stolthet och du tävlar ständigt med vänner och släktingar om vem som har det mest perfekta hemmet. Du förstår inte det roliga med tv-programmet Desperate Housewives och har inte funderat mycket på vart allt tar vägen som du spolar ner i avloppet.

Nu börjar du minska ner på starka rengöringsmedel och skrubbar med pressad citron och grovsalt i badrummet, vinäger på alla kranar och grönsåpa på golven. Snart sprids dina nya städmetoder i hela bekantskapskretsen. Du börjar tänka den hisnande tanken att hela resten av världen egentligen också är ditt hem och utträtt stordåd, var som du är att ha ambitionsnivån på max. När du får med dina vänner och släktingar i en kampanj för mer rättvisemärkt får matbutiken ett helt nytt utbud.

HEMKÄRA HARRIET Borta bra men hemma bäst. Hos dig är det perfekt städat. Du sparar på allt, man vet ju aldrig, det kan komma sämre tider. Lite mögel på brödet är bara att skära bort och du diskar ur plastpåsarna för frukt så att du kan använda dem igen. Du borstar av sätet på tunnelbanan innan du sätter dig och tycker allmänt att ungdomar är samhallets pest.

Du är the original aktivist, miljömedveten sedan dag ett, du vet bara inte om det. Du inser att ungdomar kanske inte är så farliga – tvärtom. De lär sig mycket av dig för det du gör automatiskt är det de försöker vänja sig vid nu. Och vem vet, kanske du lär dig något nytt också?

NÖRDIGA NANCY Du kollar ständigt kläderna efter smuts och blir spyfärdig av att tänka på att det finns människor som inte tvättar händerna när de har varit på toaletten. Och då ska vi inte ens tala om folk som nyser utan att hålla för munnen. Du gör ofta rent tangentbordet med en fuktig trasa. Hemma är det mamma som dammsuger och tvättar åt dig så du har gott om tid att engagera dig i minsta lilla noppa på kläderna.

Nu provar du att släppa ögonen från spegeln och inser att det finns en hel värld utanför dig. En värld som kan bli bättre med hjälp av ditt systematiska ordningssinne. Sopsortering passar dig perfekt och du blir snabbt expert på vad som ska läggas i vilken behållare. Det dröjer inte länge innan du organiserar kampanjer på facebook för att få fler återvinningsstationer i ditt område.

5. Vilken är din morgonrutin?

1. Duschar, rakar mig, smörjer mig med hudkräm, fixar håret, borstar tänderna, sminkar mig lite, sköljer munnen, väljer kläder – de måste vara fräscha så klart.
2. Tar på mig kläderna, tar en sväng i naturen, kollar om jag hittar något till frukost.
3. Torkar köksbordet, fixar frukostdisken, viker tvätt, drar ett varv med moppen i köket och hallen. Läger i en ny tvätt.
4. Tar en kopp te och tittar på morgonnyheterna. Eftersom jag vek ihop kläderna igår så ser de fräscha ut en dag till.

6. Sorterar du dina sopor?

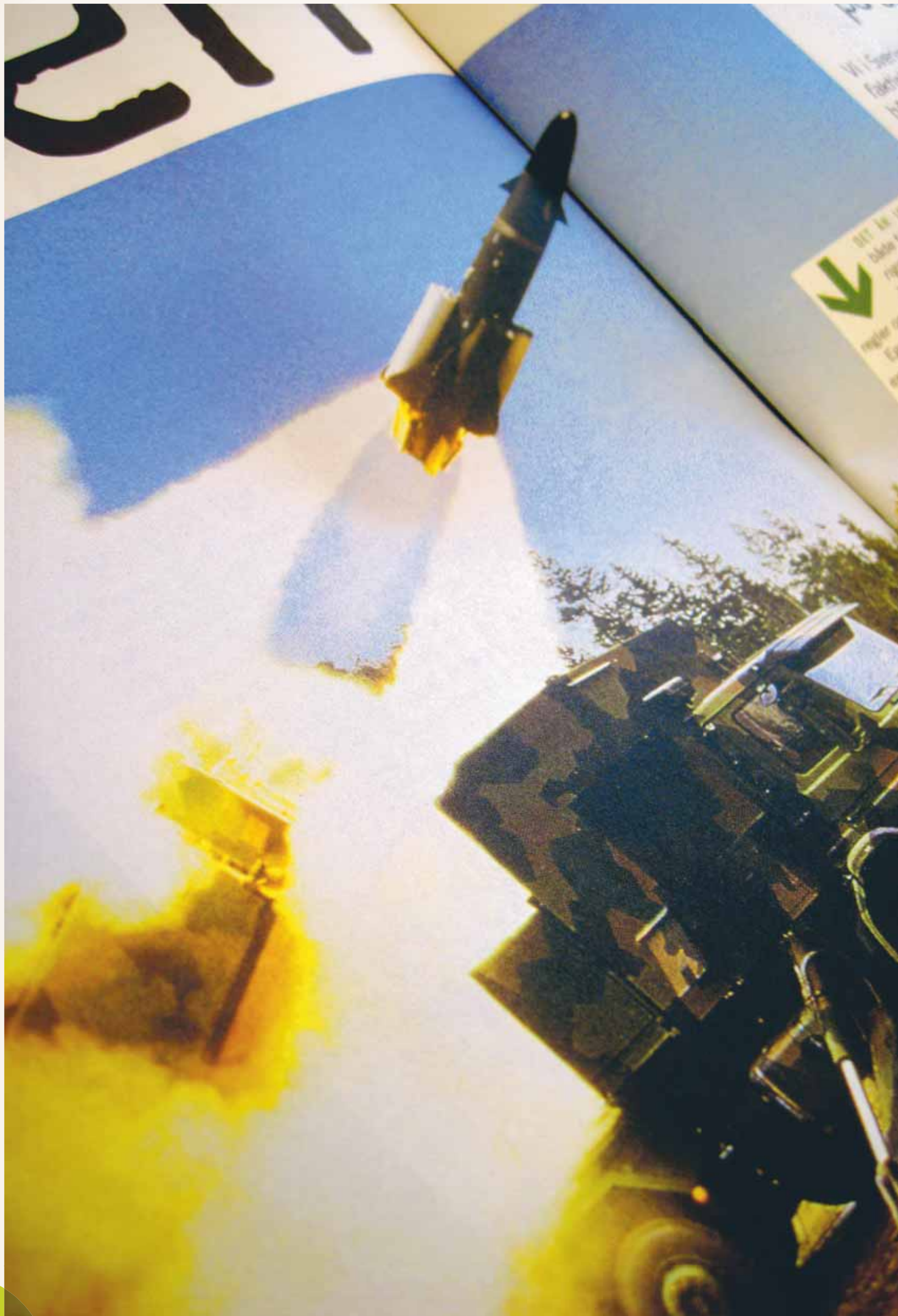
1. Nä, allt bränns väl ändå? Det har jag läst på wikipedia.
2. Ja, jag har en papperskorg i badrummet, en i sovrummet och en i köket. Alla matchar rummet de står i.
3. Ja. Och blöjorna har en egen sophink med lock. Alltså den stanken... Ibland kör vi tyg, och då måste man skölja av dem direkt, vi märkte det en gång när vi var magsjuka...
4. Skämtar du? Enda problemet är att återvinningsbehållarna ligger så långt från där jag bor! Men jag tar cykeln.

7. Du ser en tom läskburk på marken. Vad gör du?

1. Går förbi. Du tänker mest på det lite obehagliga gånet en bit bort.
2. Tar upp den – vad tror du? Har du inte sett panta mera-reklamen? Inte för att jag egentligen brukar kolla på tv alltså...
3. Usch, den skulle jag aldrig röra, men vet aldrig vem som hållit i den innan.
4. Sparkar till den lite coolt. Minns karriären som vänsterforward i skollaget.

8. Vad gör du efter att du varit på toa?

1. Slänger tynäsduken i tvättkorgen, tar med hinken och tömmer i trädgårdslandet. Naturkompost är det bästa för morötterna!
2. Tvättar händerna tre gånger om.
3. Tvättar händerna tre gånger om och städar badrummet i en halvtimme.
4. Läser godnattsaga, ger välling och borstar tänderna på barnen. Eller nej just det, det var ju samtidigt som jag var på toa.

Vi i Sverige är duktiga på att sprida våra vapen. Vi exporterar faktiskt mest i hela världen, räknat per person. Köpare är både krigförande länder och diktaturer. Det officiella argumentet: våra vapen bygger en säkrare värld.

Vapen- explosion

DET ÄR INGEN HEMLIGHET längre, både freds rörelsen och flera ansvariga politiker säger samma sak. Vi har slutat att följa våra svenska regler om vapenexport.

Egentligen är det i Sverige helt förbjudet att exportera krigsmateriel. Varje export är ett undantag. Dessutom finns regler som säger att vi i alla fall inte bör exportera våra vapen till länder som ligger i krig och som allvarligt kränker de mänskliga rättigheterna. Men många beslutsfattare tycker att riktlinjerna är gammalmodiga, att de är föråldrade. Därför struntar vi i dem. Undantagen har blivit regel.

Resultatet av den nya attityden syns tydligt i statistiken. Under 2000-talet har vi exporterat våra vapen till flera länder som samtidigt legat i krig, bland andra Indien, USA, Turkiet, Ryssland och Pakistan.

Och den svenska försvarsindustrin håller säljfest. Sedan 2001 har vapenexporten mer än fördubblats och är nu uppe i 8,6 miljarder.

– Det är det här som sticker i ögonen på folk. »Varför ökar det här då? Vad håller vi på med? Vad är det här bra för?« Exporten är väl glädjande, tycker Lars Olsson.

Han är informationsdirektör på Försvarsindustriföreningen, lobbyorganisationen för Sveriges försvarsindustrier. Han ser tydligt vad utvecklingen beror på:

– Vi har satsat på export på ett helt annat sätt än vad vi gjorde för 10–15 år sedan. Vi har fått klara direktiv om att nu måste vi öka det internationella samarbetet. Ut i världen, försök och sälj våra produkter!

Klara direktiv från vem?

– Regering och riksdag, vi har satsat på exporten.

Lars Olsson beskriver hur försvarsindustrin samarbetar med staten, en relation som är »väl fungerande«.

– Vi behöver myndigheternas stöd, regeringskansliets stöd. Det handlar om att prata sig varm, att öppna dörrar, att se till så att vi kommer in på departement runt om i världen.

SVENSKA STATEN HAR helt enkelt gjort en rejäl drive för att pumpa ut fler svenska vapen till världen. Med hänvisning till att försvarsindustrin ökar säkerheten. Ambassadörer, statssekreterare och säljare hos försvarsindustrin har jobbat för att lyckas.

Men det finns ytterligare en orsak bakom framgångssagan: kriget mot terrorismen. Man kan säga att USA:s krig har varit med och skapat den våg som vi surfar på. Lars Olsson säger att de flesta vapen visserligen tar lång tid att utveckla och sälja, men efter en titt i statistiken kan han lätt konstatera:

– Det är klart... USA går i krig i Irak och skjuter slut på sina AT4:or. De behöver fler. Och då vill de ha snabba leveranser.

Och han fortsätter:

– Skulle vi sluta att leverera vapen till USA mitt under ett brinnande Irakkrig skulle det vara att betrakta som en krigsförklaring.

DET FINNS TVÅ ORD som ofta återkommer när Lars Olsson pratar. Kunnande och kompetens. Där ser han grunden för vår succé. Vi är helt enkelt duktiga.

På vilket sätt?

– Det är bra vapen. De fungerar och träffar rätt. Konstigare än så är det inte. Ingen har räknat exakt hur många fullträffar de svenska vapnen har fått in. Enligt Lars Olsson vet han inte heller var i världen vapnen egentligen befinner sig.

Hur ser du på risken att vapnen kan hamna i orätta händer?

– Det är inte sant. Det är bara snack. Vi har en lagstiftning i Sverige där man så långt det är möjligt försöker skaffa sig garantier för att de inte ska hamna fel.

Hur kan man skaffa sig sådana garantier?

– Det kan man naturligtvis aldrig. Men rimliga garantier. Det här är frågor som du ska ställa till ansvariga myndigheter.

Lars Olsson är trött på frågor om moral och samvete. Politikerna beslutar om inriktningen, försvarsindustrin tillverkar, slår han fast. Samvetsfrågor

får han alldeles för ofta från journalister som bara »skriver trams«.

– De får väl hålla på.

Något dåligt samvete har han inte. Han beskriver sig själv som en fredssträvar som jobbat halva livet i försvaret, och återkommer flera gånger till hur naivt det är att vilja minska exporten.

– Många fredsaktivister har jag stor respekt för, men de tänker för mycket med hjärtat och för lite med hjärnan.

EN AV FREDSRÖRELSENS förgrundsgestalter i Sverige är Rolf Lindahl, politisk sekreterare på Svenska Freds. Han menar att det är både önskvärt och möjligt att minska och helst skrota vapenexporten. Vapenindustrin skapar nämligen inte bara inkomster, utan också en hel del utgifter för Sverige. Inkomsterna från vapenexporten utgör inte mer än 0,89 procent av Sveriges totala exportinkomster. Men hela tjugo procent av statens totala forskningsanslag går till försvarsforskning. Många av försvarsindustrierna är numera privata och utlandsägda, så ofta hamnar vinsterna någon annanstans.

– Jag tror att det kostar mer än det smakar. Förutom att vi lägger ner väldigt mycket pengar på till exempel forskning och utveckling kostar det en hel del att städa upp efter vapnen. Vi skapar förödelse, fattigdom och flyktingströmmar, som också kostar.

Enligt Försvarsindustriföreningen behöver vi exporten för att bekosta vårt eget försvar. Utan export, inget försvar. Men för varje år ökar exporten, samtidigt som det svenska försvaret minskar. För första gången såldes förra året mer än hälften av krigsmaterielproduktionen på export. Våra vapen skickas främst till andra länder.

VI STÅR INFÖR ETT välgval. I vår väntas regeringen lägga fram en proposition som avgör vapenexportens framtid. Antingen får vi regler som ska få oss att följa de riktlinjer vi har, eller så anpassas riktlinjerna efter den mer liberala inställning som har vuxit fram.

– Ska vi underlätta för industrins

krassa ekonomiska intressen, eller ska vi stå upp för våra utrikespolitiska målsättningar som handlar om nedrustning och en sammanhållen politik för en global utveckling? frågar Rolf Lindahl retoriskt.

Försvarsindustriföreningen känner ingen oro inför den kommande propositionen. Lars Olsson säger att han ser vapenexporten som ett steg på vägen – mot demokrati och ökad säkerhet. För att få svenskarna att förstå värdet av vapenexporten drömmer han om att kunna bjuda varenda medborgare på en resa runt om i världen.

– Hur ska vi lösa situationen i Afghanistan? I Darfur? Där våldtas kvinnor stup i kvarten, de slaktas. Hur ska vi hjälpa de krakarna? Har de inte rätt till demokrati också? Ska vi åka ner och prata med dem? Det var någon politiker som sa det: »vi måste praaata med dem, vi måste kommunicera med talibanerna så att de förstår«.

Vad tycker du om det?

– Befängt, naturligtvis.

Varför det?

– Åk dit och prata med dem får du se. Det värsta är att man blir betraktad som en krigshetsare när man är i den här branschen.

DET SER LJUST UT för svensk försvarsindustri. Lars Olsson betonar att vi i Sverige visserligen exporterar mest i världen om man räknar per person, men att det finns flera länder som har en mycket större totalexport.

– Titta på dem som är före oss hur mycket de exporterar. Då blir man mörkrädd.

Varför det?

– Man ser hur mycket ryssar, amerikaner, fransmän och engelsmän exporterar.

Varför blir du mörkrädd?

– Man ser vilka summor det handlar om, jämfört med våra åtta miljarder.

Strävar inte ni efter att öka exporten?

– Jodå, visst. Det vill vi.

Varför blir du då mörkrädd av deras summor?

– För att de är så stora, bara därför. ✦

Elin Ekselius

Ungdomsförbundet

KOMPIS

Nu pågår vår värvningskampanj värva en kompis. Har du redan värvat alla dina kompisar så får du förstås gärna värva såna du inte känner än. Ju fler olika personligheter desto starkare blir vi. Just nu vinner den som värvar flest medlemmar en resa med Röda Korset till Italien.

www.varvaenkompis.se

AKTION
PÅ PAPPER

MAKTEN ÄR FRIL!
DET MÅSTE INTE KOSTA PENGAR ATT TA PLATS I Vårt
OFFENTLIGA RUM. MED EN ENKEL KLISTERAKTION KAN DU
PRÄMINNA OM DET FRIA UTTRYMMET! KLIPP UT LÅNGS DEN
STRECKADE LINJEN, KOPIERA PÅ KLISTERPAPPER OCH SÄTT
UPP PÅ VAL SYNLIG PLATS. SJÄLVKLART PÅ TILLÄTNA
STÄLLEN. NU HAR DU TAGIT ANNU ETT STEG MOT EN
BÄTTRE VÄRLD!

FRI AFFISCHERING

Alla invånare har rätt att sprida information inom denna zon.
Området kan inte köpas för pengar.

Kom närmare!

AKTION
PÅ PAPPER

NÄRKONTAKT I SOMMARHETEN!
SÖLEN STERER, HUDEN SVET-
TAS. KOM NÄRMARE! SLUTA SNACKA
OM HUMANITET I TEORIN, MED HUD-
KONTAKT VISAR DU DIN IDEOLOGI I
PRAKTIKEN. MEGAFON BJUSSAR HÄR
PÅ SOMMARENS BÄSTA OUTFIT. KLIPP
UT LÅNGS YTTERRANTEN, VIK IN
DE STRECKADE FLIKARNA OCH TEJPA
FAST DEM PÅ BAKSIDAN AV BRÄTTET.
FRÄDIGT! SKÄRMEN SKYDDAR DIG MOT
BLANDANDE SOL OCH HJÄLPER DIG
VILL. NU HAR DU TAGIT ANNU ETT
STEG MOT EN BÄTTRE VÄRLD!

UR MEGAFON
1/07
GREATEST HITS

FRI AFFISCHERING

Alla invånare har rätt att sprida information inom denna zon.
Området kan inte köpas för pengar.

UR MEGAFON
2/07
GREATEST HITS

LÄCKER KEPS? KOLLA BAKSIDAN,
SÅ KAN DU FRÄN LIKADAN! ----->

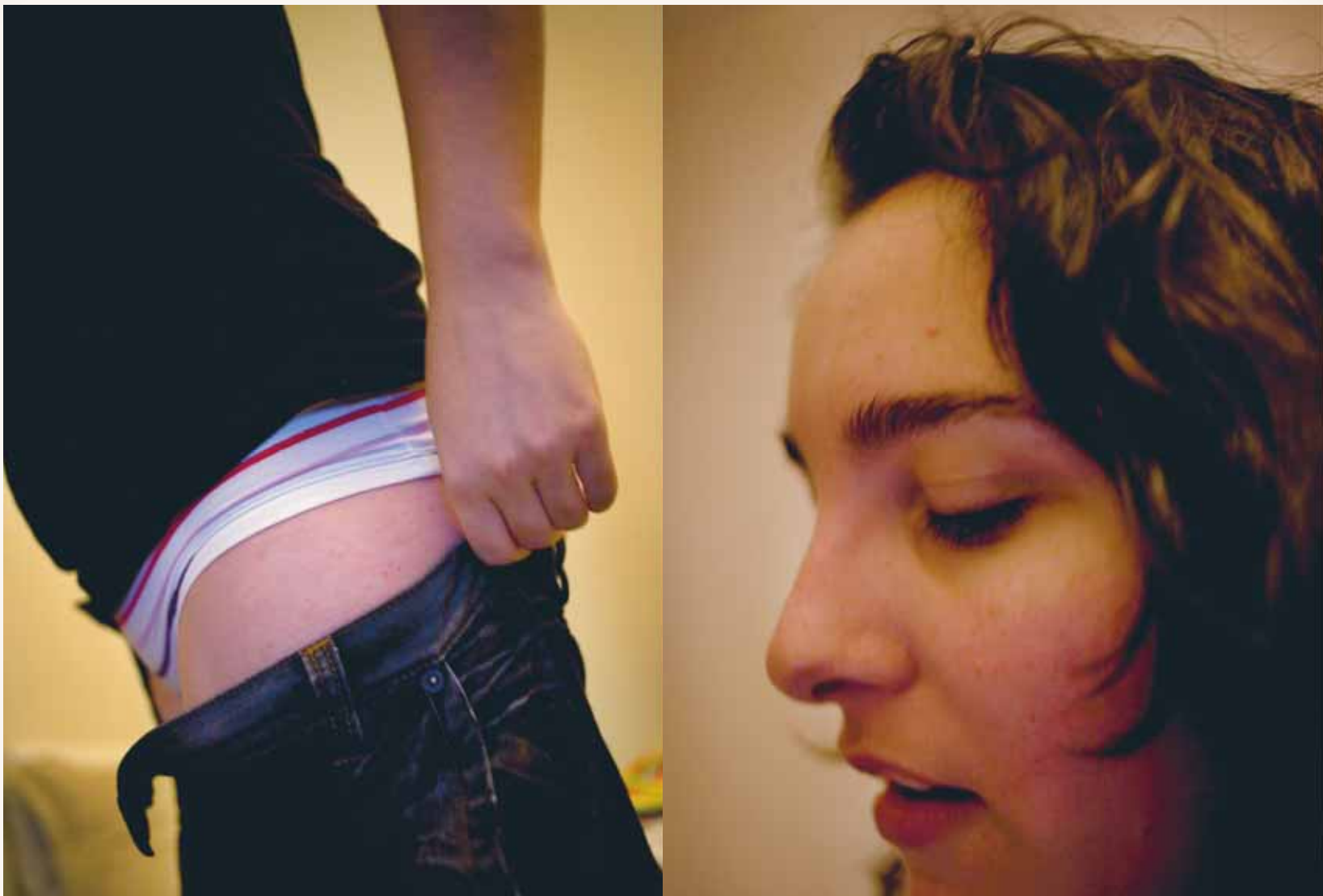
UR MEGAFON
4/08
GREATEST HITS

**Man väljer inte
sina föräldrar,
men...**

DAGS ATT SLÄCKA?

KOLLA BAKSIDAN FÖR INSTRUKTIONER! ----->

INSTRUKTION:
SKÄR MED HJÄLP AV EN SKARP SKALPELL UT DEN TURKÖSA YTAN UR PAPPRETT.
ANVÄND HELST ETT MJUKT UNDERLAG. NÄR ALLT TURKÖST ÄR BORTA ÄR MALLEN FÄRDIG!

© SANDRA QVIST

Ikväll ska jag hängla!

UR MEGAFON
4/07
GREATEST HITS

Menar du att flator flyttar ihop snabbare än andra?

– Ja, jag har en teori. Vi är så få, så när vi hittar någon är vi rädda att förlora henne och då flyttar vi ihop. Det verkar inte alls vara så hos bögarne, fråga inte mig hur de gör, men det verkar mycket lättare.

Innan du kom hit bodde du i Uruguay. Varför flyttade du hit?

– Jag kom till Sverige för två år sen, när jag var 30. Men jag bodde i Sverige från att jag var fem till jag var tolv år och jag har min mamma och syster här. Jag längtade efter dem och sen flyttade jag för att det inte går att vara flata i Uruguay.

Är gay-världen annorlunda där?

– Ja, som fan! Uruguay anses vara ett av Sydamerikas mest liberala länder, men jag kunde inte vara öppen där. Ibland ljög jag och sa att jag hade pojkvän när någon frågade. Men de är misstänksamma... Farmor har slutat att fråga om jag är tillsammans med

någon, hon fattar. Och nu när jag är här i Sverige skiter jag i det. Jag vill inte vara 45 och leva dubbelliv. Första gången som min första svenska flickvän tog mig i handen på stan... Jag blev helt stel. Hon bara »ta det lugnt, du är i Sverige«. Att få gå hand i hand, det var stort som fan. Jag kommer aldrig att glömma den dagen.

Hur gör du när du raggar?

– Först är alla blyga, men sen vid 2–3 när alla har druckit och blir lite fulla, då... det är helt annorlunda. Du vet, blickarna finns där. Alltså, verkligen mycket blickar. Jag passar på – är jag singel så är jag singel!

Vad hoppas du på ikväll?

– Jag har höga förväntningar, att få hängla. Jag älskar att flirta. Du vet, spänningen, jag älskar det där spelet, allt det där innan. Innan man kysser varandra, att man inte vet vad som kommer att hända. Allt det där pirriga. Jag brukar inte tänka så långt som till sex. Händer det så händer det. +

Karin Isaksson

Nyblivna singeln Sofia ska ut och ragga en fredagkväll. Megafon hänger med och pratar om förväntningarna, pirret och att inte veta hur eller var kvällen slutar...

Vad händer ikväll?

– I kväll ska jag hängla! Jag ska vara tomboy, typ lite sportig. Jag känner mig inte på topp idag, då brukar jag ha lite sportig stil och inte sminka mig så mycket. Nu har jag ingen foundation till exempel. Men ibland är jag kvinnlig, med stövlar och så, då vill jag att folk kollar. Man vill synas lite mer då så att alla bara »Mmm... där kommer hon!« Jag fick ett one night stand när jag hade sådan stil och hon gillade verkligen att jag var feminin.

Är du bra på att ragga?

– När jag flyttade hit tänkte jag »Wow, här i Stockholm måste gay-världen vara stor som fan!«. Men det är faktiskt svårt att gå ut och hängla här, för flatvärlden är så liten. Om man hänglar med någon och sen inte

vill ha något förhållande slutar alla hennes kompisar att hälsa och blir konstiga. Det har i alla fall hänt mig flera gånger.

Gillar du att vara singel?

– Ja, jag har förhållandefobi. Jag gjorde slut med min flickvän för två månader sedan. Vi hade varit tillsammans i sex månader, men jag var inte kär längre. Nu vill jag vara singel i flera år. Jag är inte bra på förhållanden, att man är två och att man gör allt ihop. Man blir typ siames. Många flator flyttar ihop direkt och skaffar katt, som är som deras barn. Det får mig att spy! Sen när det tar slut blir man tvungen att komma överens om vilka dagar man får gå ut, eftersom flat-världen är så liten.

UR MEGAFON
4/06
GREATEST HITS

..får jag adoptera dig?

JAG HAR LÄNGE SAKNAT EN:

- ☐ MORMOR
- ☐ PAPPA
- ☐ LILLASYSTER
- ☐ KUSIN
- ☐ ANNAT, Fyll i själv:.....

SOM KAN:

- ☐ SPELA FOTBOLL MED MIG
- ☐ TJAFSA MED MIG
- ☐ VINNA ÖVER MIG I MONOPOL
- ☐ LÄRA MIG GODA KAKRECEPT
- ☐ ANNAT, Fyll i själv:.....

DÄRFÖR VILL JAG:

- ☐ PROMENERA MED DIG
- ☐ PUTSA DINA FÖNSTER
- ☐ GE DIG MIN SNYGGASTE T-SHIRT
- ☐ DRICKA KAFFE I DITT KÖK
- ☐ ANNAT, Fyll i själv:.....

VAD TYCKER DU?

RING MIG PÅ:.....

KÄRA HÄLSNINGAR OCH KRAMAR FRÅN

.....

UR MEGAFON
4/08
GREATEST HITS

DAGS ATT SLÄCKA?

AKTION PÅ PAPPER

RÄDDA VÄRLDEN MED EN SPRAYBURK!
KLIMATCHOCK, KÄRNVAPEN, SVART OCH ORÄTTVISOR...
TUNGT, MEN HÅLL I SE DIN MAKT – ANVÄND DEN. HÄR
FÖR DU EN VÄCKARLOCKA I FORM AV EN SCHABLON. SKAR
UT EFTER MALLEN PÅ BAKSIDAN AV DETTA PAPPER. HÄLL
UPP OCH SPRÄVA I SNYGG FÄRG (SJÄLVKLART PÅ TILLÄTNA
STÄLLEN). NU HAR DU JUST TAGIT ETT FÖRSTA STEG PÅ
VÄGEN MOT ATT RÄDDA JORDEN. GRATTIS!

<--KOLLA INSTRUKTIONER PÅ INSIDAN!

AKTION PÅ PAPPER

»SÅG ATT DU ÄR MIN MORFÄR!«
SKAFFA STÖRRE SLÄKTI GRÄNNAR UNGES MIN-
DRE NU ÄN FÖRR OCH TIO PROCENT AV DEN VUXNA
BEFOLKNINGEN SKULLE VILJA ÖKA SITT UNGANGE-
MED ANDRA. MED HJÄLP AV MEGAFONS ADOPTIONS-
FORMULÄR KAN DU MINSKA ENSAMHETEN OCH FÅ FLER
ANHÖRIGA.
GÖR SÅ HÄR: Fyll i de alternativ som du tyck-
er stämmer på den relation du vill ha. LÄGG
FLYGBLADET I BREVINKASTET TILL DIN TILLTÄNKTA
SLÄKTING. DU HAR NU TAGIT YTERLIGARE ETT
STEG MOT STÖRRE SAMHÖRIGHET I VÄRLDEN!

TV-stjärna i exil

HÄR ÄR SHAKEB ISAAR. 23 år, tv-stjärna, programledare, revolutionär. Madonnafan, journalist. Attackerad, dödschotad – men ändå inte tystad.

Han är den afghanska programledaren som har använt Jennifer Lopez och Ricky Martin som sina vassaste vapen för yttrandefrihet. Efter ett hundratal fysiska attacker och lika många dödschot tvingades han lämna sitt liv i Kabul. Sedan snart två år lever han i Sverige och producerar sina tv-inslag från Göteborg. De färdiga inslagen skickar han till Afghanistan.

– Jag har startat en kulturell revolution där. Jag ska väcka ett land som fortfarande sover!

Shakeb Isaar har egentligen ett helt annat namn. Som 17-åring bytte han bort födelsenamnet och bröt med hela sin familj – för att skydda dem.

– Jag förstod att jag tänkte göra sådant som kan orsaka problem. Då kändes det viktigt att inte blanda in dem. Ingen får veta att jag en gång tillhört dem.

I AFGHANISTAN ÄR SHAKEB Isaar stjärna och kan inte röra sig på gatorna utan att orsaka tumult bland sina fans.

Efter talibanernas fall slog hans unga musikprogram ner som en bomb. Mer än hälften av befolkningen är under 20 år och Shakebs succékoncept var att visa ung musik som gav glimtar av livet i väst. Stormen började redan efter den första videon, en konsertversion av Madonnas »La isla bonita«.

– Några gånger visar hon en kant av sina underkläder. Det första som hände efter sändningen var att kulturministern ringde upp mig och frågade om jag trodde att jag bodde i London eller New York. Det var bara början.

Censuren slog hårt mot tv-kanalen »Tolo tv«. Shakeb Isaar säger att han fick vänja sig vid både fysiska och psykiska attacker från religiösa extremister. När hans kvinnliga programledarkollega skjutits till döds, förstod han att han måste lämna landet om han ville behålla livet.

– Titta på min kropp. Jag har spår av attackerna överallt. Jag har opererats så många gånger för skadorna, de sista operationerna var här i Sverige. De har attackerat mig med kniv, med allt. Men de har faktiskt inte dödat mig.

EFTER FLYKTEN HAR HAN fått den

© SVANTE ÖRNBERG

nya titeln »Europe entertainment correspondent«. Själv ser han sig dessutom som revolutionär:

– Men inte för något parti. Jag är journalist, min flagga är vit. Jag säger inte att Afghanistan borde bli som väst. Men det finns olika sätt att leva på. Människor måste få se för att själva kunna ta ställning.

Varifrån kommer ditt mod?

– Alla människor är lika modiga. Men många gömmer sitt mod inom sig. Jag fick en chans att visa det. Genom tv:n är jag en gäst i miljoner

människors hem. Jag kan inte låta den chansen gå förlorad.

Hur långt är du beredd att gå för din övertygelse?

– Jag har flytt från Afghanistan för att överleva. Så jag vill inte dö. Men det finns ett uttryck som är så här: »Om vattnet sköljer över dig, spelar det ingen roll om ytan är en meter ovanför ditt huvud eller miljoner meter.«

Vattnet är redan över mig. Nu satsar jag varje minut på att öppna ögonen på den afghanska befolkningen. Kan jag bara öka landets yttrandefrihet lite grann har kampen varit värdefull. +

Elin Ekselius

Fotboll, rädsla och konsten att hinna med

Zlatan Ibrahimovic är inte normal. För några månader sedan var han en lovande målspruta med erfarenhet från division 1. Idag har han gjort landslagsdebut och blivit Sveriges dyraste fotbollsspelare någonsin. Mellan 80 till 90 miljoner fick holländska Ajax betala för Zlatans signatur. Men trots den korta tiden i hetluften har 19-åringen från Rosengård full koll på sportklyschorna.

Var vill du bo när du blir stor?

– Där det är varmt. Så man kan gå i badshorts året om.

Om du inte hade spelat fotboll, vad hade du gjort då?

– Jag hade varit en vanlig arbetsman och jobbat med vadsomhelst.

Inga speciella planer?

– Jo, jag ville bli advokat. Men jag märkte att det inte gick. Jag var inte tillräckligt bra i skolan.

Vad är du mest rädd för under en match?

– Att... nej, jag vet inte. Det är svårt. Vänta ett tag... nej, jag vet faktiskt inte. Det är en svår fråga.

Du är aldrig rädd för att göra bort dig eller bli skadad...?

– Nej, nej, nej... Jag är inte rädd för

någonting.

Blir du aldrig rädd?

– Nej, faktiskt inte.

Hur gör man för att inte bli rädd?

– Det är svårt att förklara. Men det gäller att ha gott självförtroende. Det gäller att tro på sig själv, ut och visa vad du kan och kämpa hårt.

Det där låter väldigt klyschigt...

– Ja, men det är sant.

Hur ofta tränar du?

– Tre gånger i veckan två pass och två gånger ett pass. Plus matcherna.

Blir du aldrig trött och bara vill lägga dig i sängen och äta chips.

– Ibland, när det är jobbigt. Men sedan får man nya krafter igen och då vill man bara träna och träna.

Vad driver dig att träna så mycket?

– Det är att jag gillar fotboll och för att bli bättre. Slutmålet är när man känner att man presterar så mycket som man kan. Vunnit så mycket som möjligt. Sedan får det vara nog.

Nu är du i en massa tidningar och tv-sändningar, för några månader sedan var det bara de riktigt fotbollsfrälsta som visste vem du var. Är det jobbigt att alla hyllar dig så mycket?

– Ibland är det jobbigt men samtidigt är det kul. Jag kan inte klaga.

Ibland blir det för mycket. Alla vill ha tag i en och jag har inte tid att ställa upp på allting. Så jag sätter ihop ett schema för att hinna träffa alla. Det sköter jag bra.

Är det någon fråga jag missat att ställa som du gärna vill ha?

– Nej, jag tror du fick med allt.

Hahaha, är det säkert? Inget mer du vill ha sagt...

– Jobba på, kämpa. Tro att du kan komma någonstans. Det går. +

Fredrik Quistbergh

Shoppa med Josefin

Shopping är vår tids stora hobby. Konsumtion är en livsstil. Varje år slår julhandeln rekord. Josefin Crafoord, programledare för Z-TV:s Josefins värld, är en tjej som gillar att shoppa. Hon är galen i prylar och kläder. Att använda dem är däremot inte lika viktigt.

Du gillar att shoppa. Vad ger det dig?

– Grejen är att jag tycker mycket om prylar och det innefattar kläder, skor, möbler. Jag gillar inte att springa i affärer i sig, men om man inte har någon liten slav som gör det åt en så är man ju tvungen till det. Jag köper allt möjligt, det kan vara något helt onödigt, men snyggt. Jag köper mycket onödigt som jag inte använder.

Vad känner du då?

– Äh, det gör ingenting. Jag köper massor av kläder som jag aldrig använder, som är omöjligt att ha på sig. Men jag ångrar aldrig något som jag köper utan bara det jag inte köper.

Hur ser du på märkeskläder?

– Jag bryr mig inte. Jag kan lika gärna köpa en tröja på UFF för tio kronor som en klänning på Versace för 10 000 kronor. Jag köper inte för ett märke, utan för att något är unikt. Därför handlar jag sällan på hennes & Mauritz, inte för att det inte är fint, utan för att jag vill att något ska vara unikt.

Men om du köper en klänning för 10 000 kronor som du aldrig använder ångrar du dig inte då?

– Jag har svårt att värdera pengar på ett sänt sätt. Pengar har inget värde i sig, de ska i alla fall bytas mot något

annat. Om jag har 10 000 – som jag faktiskt inte alls har jämt – och jag ser något, till exempel en klänning som jag blir besatt av, då köper jag den. Men köper jag en klänning för 10 000 då är det något jag vet att jag kommer att använda, i alla fall en eller två gånger.

Tycker du att det kan vara oetiskt att shoppa hur mycket som helst?

– Det är klart att om man har väldigt, väldigt mycket pengar, så att man kan köpa nästan vad som helst, då kan jag tycka att man kan lägga en del på välgörenhet. Men jag tror att många shoppar för att då får de bestämma själva. Det är få människor som får bestämma saker själva, och därför tror jag att shopping blir ett utrymme där man får bestämma själv. Att köpa en klänning för 10 000 är lite upproriskt, lite busigt.

Du kan inte se shopping som ett uttryck för en ganska cynisk kommersialism istället för uppror?

– Men jag ser inget fel i att köpa saker, jag vet att det inte gör en lycklig, men om någon tycker om att shoppa så är det inget fel. Om någon tycker att det är fult är det bara att låta bli. Det är frivilligt att shoppa. +

Ira Mallik

De som inte kan köpa

* 160 miljoner av alla världens barn svälter.

* Totalt lever 840 miljoner människor i svält. Den rikaste femtedelen konsumerar 16 gånger mer än den fattigaste femtedelen.

* Ungefär 1,3 miljarder människor lever på mindre än en dollar om dagen. En miljard människor tjänar så lite att de inte klarar av den enklaste baskonsumtionen.

* Den rikaste femtedelen av jordens befolkning tjänar 74 gånger så mycket som den fattigaste femtedelen.

[1999 ÅRS HUMAN DEVELOPMENT REPORT, FRÅN FN-ORGANET UNDP]

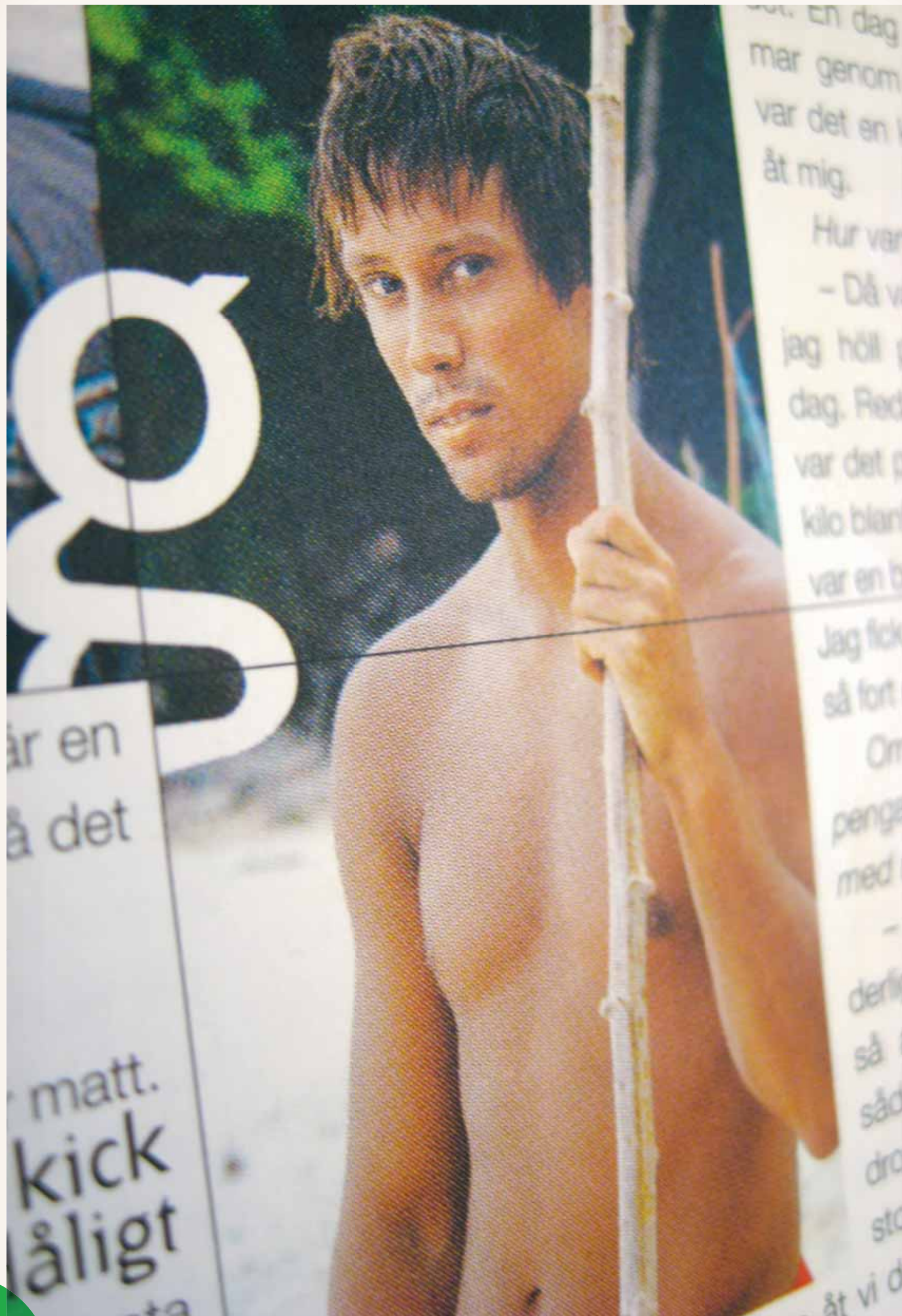
* 250 miljoner barn runt om i världen arbetar, minst en tredjedel av dem med arbete som är skadligt. 120 miljoner arbetar heltid. Majoriteten arbetar i hem eller i jordbruk, fem procent arbetar i exportindustrin. [ILO]

* I Rumänien lever 100 000 barn på barnhem eller sjukhus. I Ryssland finns det 600 000 barn som lever på barnhem.

* En kvinna i södra Afrika löper 250 gånger större risk att dö i samband med graviditet och förlossning än en kvinna i Västeuropa.

[KALLA FAKTA OM VÄRLDENS BARN]

© MARKUS LINDGREN/SVT

Palmhjärta, ris och kokosnötter. Eller ingenting alls. Det är vardagen för deltagarna i Expedition: Robinson. Om man inte har cash förstås. I Megafon talar dokusåpa-kändisarna ut om hur det är att vara hungrig.

Svält som underhållning

Zübeyde Simsek

Deltog i Robinson: 2001 och 2003

– När du inte har mat tänker du hela tiden på mat. När vi väl fick något att äta slukade jag det med hull och hår. Det gällde att bara koppla bort det.

Hurdå?

– Jag förbereder mig mentalt för den stressande hungern som är därefter. Hjärnan får ingen energi när man inte äter mat och då blir man jävligt trögtänkt. Det kan kännas lite jobbigt att inte hänga med. Men jag förlorar inte mitt humör eller blir argt bara för att jag blir hungrig. Jag är en tjej som gått på Nutrilätt fram och tillbaka i många år så det är lugnt. (Skratt)

Vad är hunger?

– När magen skriker efter mat och hela kroppen är matt. Men hunger för mig... jag får ju en kick av att gå ner i vikt så jag mår inte dåligt av att vara hungrig måste jag säga. Första gången jag var med gick jag ner tio kilo och var skitglad när jag kom hem. Snugg, glad, brun och fräsch.

– Väl hemma började problemen. Magen pajade, jag tappade håret, fick bölder på kroppen av näringsbrist och all stress som man får gå igenom därnere. Men efter ett halvår var jag i topptrim igen.

Ett halvår?

– Ja, kanske tog det mer än ett halvår för mig att gå upp de tio kilona faktiskt. Jag fick något slags bulimi när jag kom hem. När jag åt så spydde jag. Det var jättekäckt. Jag var så sugen på mat när jag kom hem. Det är smakerna man saknar. Det söta, salta och choklad. Då pular man ju i sig det i mängder. Man äter mer än magen tål och då blir det fel. Då måste man kräkas upp det.

Bölder?

– Jag fick jättestora varbölder på ryggen och förstod inte vad det var och sökte läkarhjälp. Det var stressrelaterat tydligen. Kroppen har utsatts för mycket stress och någonstans måste det komma ut. Det är en av orsakerna, just att man åt så mycket mat när man kom hem kan man säga. Jag reagerade på det på så sätt att jag fick varbölder på ryggen. Skitkonstigt och skitofräscht.

Robert »Robban« Andersson

Deltog i Robinson: 1999 och 2003

– Det som var så jobbigt första gången var att vi hade så otroligt lite mat – och svälten. I år smugglade jag med lite pengar. På varje ö finns någon turistresort på andra sidan, eller fiskebåtar överallt även om det inte syns på tv. Nu kunde vi betala, så jag har inte svultit alls.

Är inte det fusk?

– Jag ser det som överlevnad. Och det står inget om det i kontraktet så jag kan inte bli diskvalificerad som jag ser det. En dag gick jag två timmar genom skogen och sen var det en kille som handlade åt mig.

Hur var det förra gången?

– Då var jag så hungrig att jag höll på att krevera varje dag. Redan efter två-tre dagar var det panik. Jag gick ner 20 kilo blankt på 39 dagar. Så det var en bra bantningskur, haha. Jag fick inga men. Går man ner så fort går man upp fort igen.

Om det var du som hade pengarna, hur gjorde ni då med maten?

– Vi delade med oss broderligt. Alla åt av godsakerna så alla är väl medskyldiga i såna fall. När filmteamet drog på kvällen brassade vi en stor gryta med käk. Det var ganska soft. På

dagen åt vi den fisk som vi fångade och sen på kvällen var det lite »oj, nu ska vi kaka igen«.

Var det godis ni handlade?

– Nej, det var mest ris. Kroppen behöver kolhydrater.

Du gick inte ner i vikt?

– Ett tag hade vi så mycket mat så jag nästan gick upp i vikt. Jag kunde till och med träna. Jag sprang på stranden och gjorde sit-ups, men det kommer nog inte att synas i tv. Sånt gillar inte SVT.

Men då, förra gången, när du var hungrig, fick det dig att se annorlunda på mat?

– Inte på mat, men på livet som helhet. Första gången, så fort jag reste mig så blev jag yr. Gick jag 500 meter förbrukade jag den lilla näring som jag fått i mig så jag låg mest stilla. Hade jag stannat dubbelt så länge hade jag sett ut som en koncentrationslägerfånge. Och det får ju en att börja fundera över hur andra har det på andra håll i världen, man får lite perspektiv. Här klagar vi över att vi inte har några cash, men vi har det så bra. Man ska veta att 30 000 barn svälter ihjäl varje dag. Även de som har det sämst här har det ändå ganska bra.

Hade du aldrig tänkt på det tidigare?

– Nej, tidigare tänkte jag inte så utan var lack för att jag inte hade några cash... Nu jobbar jag nästan aldrig. Jag jobbar kanske 30 procent av vad en vanlig människa jobbar. Jag kan skipa alla lyxprylar och bil, men jag lever ändå lika bra.

Mariana »Mirre« Dehlin

Deltog i Robinson: 2002 och 2003

– I början går man och tänker på mat väldigt mycket. Man är småsugen och

vill ha någonting. Fast det där går över ganska snabbt och blir mer fysiskt, att man verkligen blir helt, helt matt när man inte får mat.

Vad händer med humöret?

– En del kan bli väldigt irriterade men jag har ett positivitetstänk. Visst kan det vara jobbigt att vara hungrig men jag tillåter inte mig själv att tycka att det är jobbigt. Jag kan inte sitta i biken och gnälla: »åh Gud vad jobbigt att vi inte får någon mat«. Vi har ju ändå valt det själva.

– Första gången jag var med kändes det som att vi inte fick någon mat. När jag kom hem tyckte jag att jag såg ut som ett barn i kroppen.

– Vi fick lite ris och riset tog slut. Jag kände: »Gud, vi måste få påfyllning av ris«, men vi fick verkligen inte det.

Vad är hunger?

– Det har ändrats väldigt mycket efter Robinson. Förut tyckte jag att det var jobbigt att gå och handla. Nu tycker jag att det är lyx att handla och laga mat. Det finns folk som är hungriga och inte kan göra något åt det. Men alla vi som bor här i Sverige får mat, ja, de flesta i alla fall. Det är fånigt att gå och grina och gnälla över att man är hungrig för att man måste vänta en eller två timmar med maten.

Du blev mer solidarisk efter Robinson?

– Absolut, jag har fått ett helt annat tänkande.

Har du gjort någon förändring i vardagen?

– Förut var det mer: »ska jag gå och handla nu igen?«. Jag tyckte att det var jobbigt och jag tyckte att det var min mans tur att gå och handla. Idag skulle jag aldrig gnälla över det. Jag vet hur lång tid det kan ta att samla in lite fisk och få tag på mat. Allting vi lever i känns väldigt lyxigt. +

Fredrik Quistbergh och Ira Mallik

På Lunarstorm är partystämningen hög. Men det är inte bara dina vanliga kompisar som vill vara med på festen. Pengarna dras dit målgruppen finns – och nu vill ett gäng varumärken också vara med inne i värmen. In stormar de nya polarna OLV och Coca-cola – men vem var det egentligen som bjöd in dem?

Kjamis från OLV och Coca-cola

KLOCKAN ÄR 23.53 torsdagen den 11 augusti. I diskussionsforumet »Vänner» på Lunarstorm pågår ett av tusentals samtal på Sveriges största mötesplats för unga.

Alivio F15:

> *Asså jag blir så trött på falska kompisar...*
> *Vad är det för snack?*
> *"Finns här för dig gumman..."*
> *NEJ*
> *FEL*
> *Varför sticker ni iväg nu då?*
> *Allihopa...*
> *Alltid... även när jag verkligen behöver er.*
> *Hjälp...? Ni behöver väl inte också svika elr?*

CeCe F20 svarar:

Jag vet hur det e... det e förjävligt... men tillslut hittar man dem rätta vännerna... det e aldrig lätt men det brukar lösa sig :)

DET HANDLAR OM ÄKTA vänskap. 83 procent av dem som hänger på Lunarstorm träffar sina Lunarvänner även i verkligheten. En av hemligheterna bakom Lunarstorms stora framgångar är att företaget byggt upp en miljö där det är lätt för många att känna sig som hemma. Den ska hellre kännas trygg än trendig.

– Man kan nog säga att stämningen

är lite bonnig ungefär så där som folk är mest här i landet, med undantag för kring Stureplan, förklarade grundaren Rickard »Rick» Ericsson från Varberg i en intervju i tidningen Resumé.

»Välkommen i i värmen» lyder välkomsttexten. Och hälsningarna från företaget avslutas alltid med ett »kjamis». Men det hela handlar inte om vänskap. Det handlar också om pengar. Och jodå, Lunarstorm har faktiskt ett kontor nära Stureplan i Stockholm. Företaget är värt cirka 200 miljoner kronor.

FÖRFATTAREN ALISSIA Quart har studerat modern marknadsföring mot unga i boken »Branded». Hon tror att kompisnätverkens kommersiella framgångar bottnar i att många besöker en community med en önskan om att möta någon typ av kärlek.

– Här bubblar det av känslor, du vill bli sedd som människa och du är öppen för relationer. Och det är ett perfekt tillfälle för en marknadsförare! Lunarstorm har på fem år blivit en av Sveriges absolut hetaste reklamplatser. Varför? Det enklaste svaret är naturligtvis: för att målgruppen finns där. Men inte nog med det. En community på nätet uppfyller nämligen den moderna marknadsförarens mest rosaskimrande dröm. Drömmen om kompisreklamen. Här är kompisreklamens fem huvudregler.

REGEL ETT: LÅT VANLIGA MÄNNISKOR SPRIDA REKLAMEN TILL SINA KOMPISAR.

Branschen har länge vetat att mun-till-mun-metoden är den mest effektiva reklamkanalen. Ett köptips från en kompis känns mer trovärdigt än allt de säger i tevereklamen. Dagens medie-vana konsument litar inte längre på reklamen, men de litar fortfarande på sina kompisar. Kompisreklamen åker alltså snålskjuts på den trygga miljö som skapats på nätets mötesplatser. Ibland kan försöken vara av det mer klantiga slaget.

I en diskussion om mobiltelefoner på Lunarstorm droppar det in ett inlägg från Damp_locket F17: »Var med och tävla om en motorola razr v3.»

Det händer ständigt att små företag skriver reklamintäkt i en diskussion där de låtsas vara sjuttonåriga tjejer. Sådana inlägg plockas bort från sajten om de upptäcks. De större företag som tecknar avtal med Lunarstorm använder mer sofistikerade metoder.

REGEL TVÅ: LÅT MÅLGRUPPEN AKTIVERA SIG, INGEN VILL VARA EN SOFFPOTATIS.

Vanlig tevereklam bygger på att ett budskap skickas ut till en mottagare som sitter nedsjunken i soffan. Dagens reklam ska istället inbjuda till aktivitet. Du ska själv få en möj-

lighet att delta och uttrycka dig själv. Johan Forsberg är informationschef på Lunarstorm. Han menar att vi har gått från ett informationssamhälle till ett interaktionssamhälle. Dagens reklam kan inte längre uppträda som en magister från 1800-talet och diktera för folk vad de ska köpa.

– De unga idag genomskådar allt sådant. Man kan inte heller försöka ta på sig en clownnäsa och lura folk. Varumärken måste göra något som bottenar i inre värden som är aptitliga och möta målgruppen med stor respekt.

Iris Hagbjörk, 18, från Hässelby norr om Stockholm går i trean på mediegymsnasiet. Hon hänger mycket på Playahead. Efter att hon och vännerna tröttnat på Lunarstorm – »där är ju helt dött» – drog de vidare till nästa community. Hon berättar om en kampanj för Sprite, där hon fick gratis vip-tjänster från sajten mot en insats. Det handlade om att designa sin egen Spriteflaska i ett enkelt ritprogram.

– Jag kladdade dit någonting, det gick ju inte att göra så mycket i paint, men det var rätt kul.

Det Iris gjorde när hon »kladdade» var med reklamarnas ord att »interagera kring varumärket». Genom att konsumenten aktiverar sig, ska relationen till varumärket bli djupare. Vi ska helt enkelt bli bättre kompisar med Sprite. Några utvalda från kampanjen kunde

är öppen för relationer. Och det är ett perfekt tillfälle för en marknadsförare!

Lunarstorm har på fem år blivit ett av Sveriges absolut hetaste reklamplatser. Varför? Det enklaste svaret är naturligtvis: för att målgruppen finns där. Inte nog med det. En community på nätet uppfyller nämligen den moderna marknadsförarens mest rosaskimrande dröm. Drömmen om kompisreklamen.

från sajten om de upptäcks. De större företag som tecknar avtal med Lunarstorm använder mer sofistikerade metoder.

REGEL TVÅ: Låt målgruppen aktivera sig, ingen vill vara en soffpotatis.

Vanlig tevereklam bygger på att ett budskap

också få se sina egna designförslag förverkligade i butiken.

REGEL TRE: KOMPISREKLAMEN SKA HELST GE KONSUMENTEN INFLYTANDE ÖVER SJÄLVA PRODUKTEN.

Johan Forsberg betonar att all marknadsföring på Lunarstorm sker på medlemmarnas villkor.

– När vi bjuder in medlemmarna och låter dem påverka produkten, då ser vi också en bättre effekt i själva marknadsföringen. Vi vinner på det, våra annonsörer vinner på det och våra medlemmar vinner på det.

REGEL FYRA: HITTA PÅ NÅGOT KUL SOM MÅLGRUPPEN VILL HA, DÅ KOMMER DE FRIVILLIGT TILL REKLAMEN ISTÄLLET FÖR ATT REKLAMEN SKA TRÄNGA SIG PÅ DEM.

Kompisreklamen ska bidra till ungdomskulturen, i det här fallet själva mötesplatsen. På Lunarstorm finns ett forum för att lägga upp sina partybilder och betygssätta andras. Hela tjänsten »Raj-Raj» presenteras av OLV som anknyter till »Har ni fest eller?»-reklamen. Du behöver inte ha en OLV-mössa på partybilden, det finns smartare sätt för ett varumärke att komma i i värmen:

– Det är inte »up in your face». Alla

som är där vet att det är OLV som gör Raj-Raj, men det är smakfullt gjort så att unga tycker att OLV är en del av festen, förklarar Johan Forsberg.

REGEL FEM: MUN-TILL-MUN-METODEN GÖR SNABBARE PÅ INTERNET.

Den interaktiva kompisreklamen från OLV beskriver också en annan trend i modern marknadsföring, viruseffekten. I bästa fall ska ett reklambudskap föröka sig snabbt vännerna emellan, som grenarna på ett träd – och vips en massa reklamplats helt gratis. Internet skapar nämligen nya spridningsmöjligheter för den gamla hederliga mun-till-munn-reklamen. När man lagt upp sina partybilder på Lunarstorm är tanken att man ska mejla alla sina kompisar och berätta. Johan Forsberg sammanfattar:

– Då är man en del av OLV:s produkt och man har spritt budskapet vidare till sina kompisar.

Nyckelorden är alltså: respekt istället för lurendrejeri, dialog istället för monolog, inflytande istället för passivitet och bidrag istället för exploatering. Är det inte ett steg i rätt riktning? Frågan går vidare till författaren Alissia Quart, vars bok i ämnet bär undertiteln: »The buying and selling of teenagers». Hon menar att dagens reklamare är smartare än gårdagens.

De respekterar sin målgrupp, så som man respekterar en värdig motståndare.

– När en modern reklamare ser en ung människa, då ser han en guldgruva som det kan vara svårt att ta sig in i. Men han vet att det kommer att vara värt besväret om han väl lyckas. Men jag vet inte hur mycket tonåringen själv får ut av att bli bemött med den typen av respekt.

Om den här reklamen uppfyller behov som finns och låter folk uttrycka sig själva – vad är problemet?

– Ett av problemen med den interaktiva reklamen är att den ofta skapar illusionen av att ge makten till de unga. Men den makt som den interaktiva reklamen ger är begränsad på ett sorgligt sätt. Makten är alltid koncentrerad till ett område i livet: Du är vad du har på dig eller vad du köper.

Men tänk om man helt enkelt gillar märket eller reklamen? Det är väl ett fritt val?

– Ja, men det är lite olyckligt att de här fria valen alltid måste handla om just varor.

Är dagens mediekonsument mer medvetna och kritiska?

– Jag tror inte att man blir immun mot påverkan bara för att man är van att tolka reklambilder. Självklart är det fortfarande möjligt att manipulera människor. Vi ser inget stort kliv

i mänsklighetens utveckling mot tryggare varelser med mer självkänsla.

Linus har varit en aktiv medlem på Lunarstorm sedan år 2000. Han tycker sig ha sett en tydlig utveckling från genuin kompisajt till ett varumärkenas eldorado.

– Lunarstorm kunde ha varit en opåverkad fristad för folk som ville umgås på Internet. Men det slutade med att företagen tog över. Nu blir man hela tiden påmind om att man inte är något annat än en konsument.

För en community är det viktigt att bygga upp en trovärdighet. Lunarstorm har lyckats skapa en mötesplats där många människor trivs. Nu inser både sajten skapare och en rad andra företag att det finns en massa pengar att hämta hos alla dessa medlemmar. Man har helt enkelt lyckats arrangera en väldigt lyckad fest – nu vill fler vara med och dela på kakan. Håller Lunarstorm på att sälja ut sitt förtroende? Bland medlemmarna är åsikterna om de erbjudna gästerna delade. Johan Forsberg från Lunarstorm menar att reklampengarna behövs för att göra festen roligare.

Kan man säga att ni säljer era medlemmar till annonsörerna?

– Nej, det tycker jag är att hårdra det hela. Man kan säga att vi säljer kontakter. **+** Rasmus Malm

© RASMUS MALM, STEFAN MALMQUIST

Nummer vi minns

31 omslag av din älsklingstidning... Riv ur och spara!

Glöm varenda lista du tidigare läst, sett eller hört. Här är den kompletta listan över det allra bästa, sämsta och knäppaste. Megafon presenterar stolt guiden till det glödheta och iskalla.

Trendlistan

Trender som vi är tacksamma över att de försvann

1) RÖKNING

Sommaren 2005 införs rökförbud på restauranger och kaféer i Sverige. Det en gång otänkbara är ett faktum. Och 90 procent av svenskarna är positiva, visar en undersökning. Till och med rökarna.

Attityden till rökning har genomgått en totalomvändning. Under 40-talet lanserades cigarettens som en frihets-symbol. Soldaterna hade en Lucky Strike i mungipan och i filmer tog den fria och glamorösa kvinnan en cigarett till dricken.

Så sent som på 70-talet rökte föräldrar gärna med barnen i bilen. På kontoren drällde askkoppar omkring ända in på 80-talet. Men under 90-talet började rökningen ifrågasättas på allvar. Tobaksindustrin hamnade i blåsväder. I USA stämde tobaksjätten Philip Morris och granskningar avslöjade förfälskade och undandömda forskningsresultat.

I början på 90-talet startades Smokepeace, som ville att rökarna skulle få bestämma själva och mot-satte sig förbud. Förr centerledaren och statsministern Thorbjörn Fälldin var med sin pipa i högsta hugg en av medlemmarna i organisationen.

– Jag gillade inte förmyndarskap. Jag ville att man skulle informera om det skadliga med rökning men jag var emot förbud.

Det verkar inte som att det gick så bra för Smokepeace. Vad tycker du om rökförbudet på krogen?

– Jag tycker inget speciellt om det.

Röker du fortfarande?

– Sedan sju år tillbaka har jag ett uppehåll. Jag fick kärlekskramp och fick

åka ambulans och blev inlagd på intensiven. Då sa de att jag inte fick röka mer, och på den vägen är det.

Hur länge hade du rökt?

– Jag började väl när jag var tolv-tretton år. Och när det här hände var jag väl 70 år.

Varför började du så tidigt? För att det var tufft?

– Jag vet inte. De äldre grabbarna rökte, det hade man ju sett. Tufft vet jag inte om jag tyckte det var. Men en bra pipa tyckte jag smakade gott.

Idag ligger Smokepeaces verksamhet i Sverige nere. Aftonbladet avslöjade att organisationen fått pengar från tobaksindustrin och då hade redan flera av de kända namnen hoppat av. Idag visar alla undersökningar att det är låginkomsttagarna som röker mest – det glamorösa skimret kring rökning har blivit askgrått. Och tobaksindustrin satsar på de fattiga länderna.

2) Prylarna som var en fluga

I leksakernas värld avlöser prylarna varandra och en lyckad lansering kan skapa värsta köphysterin. En gång var det den lilla konstiga apdockan Monchichi alla skulle ha. Ett par årtionden senare var hetaste leksaken Tamagotchin – som skulle matas och sova middag och bytas på – ungefär som figurerna i nutidens dataspel The Sims... Att trender har till syfte att vi ska konsumera råder det ingen tvekan om. Vi minns bakmaskinen, glassmaskinen, soda-streamern... grejerna som vi en gång lurades att tro att de var ett måste i köket. Sen insåg alla att brödet från bakmaskinen smakade gummi. Dessutom var det en mar-dröm att diska den. Antagligen finns det en kyrkogård någonstans där alla övergivna oanvända mixerstavar, olivoljeduschar och mjölkfluffare ligger

begravda tillsammans med omöjliga träningsredskap från Tv-shop.

TRENDER SOM FÖRSVANN

– **BUBBLARE:** Barnaga, Ny Demokrati, nazism med mera.

Trender som aldrig verkar försvinna, men som vi skulle vilja försvann:

1) Krig

I alla tider har vi människor fört krig mot varandra. Det verkar vara en trend som är helt omöjlig att stoppa. Trots att de allra, allra flesta verkar vara överens om att det är helt galet. Krig tar inte bara livet av soldater och civila utan slår också sönder hela samhällen. Bristen på drägliga bostäder, mat och vatten är sidoeffekter av krig som finns kvar långt efter att bomberna fallit. Ett annat dolt problem är minorna. Det finns cirka 70 miljoner minor nedgrävda i marken över hela världen. Dessa minor dödar tiotusentals civila varje år och ingen vågar odla eller leva i närheten av mark som kan vara minerad.

Detta är vad forskarvärlden kommit fram till om krig:

- Krigen har blivit blodigare de senaste 200 åren. Detta beror dock mest på första och andra världskriget där hela 29 miljoner soldater miste sina liv.

- Förutom ekonomi är religion en vanligt förekommande orsak till krig. Nationer med olika religioner drabbas oftare samman än nationer med samma tro.

För att söka mer exakta svar har ett antal forskare samlat alla krig sedan år 1400 till idag i en jättelik data-

bas. Under denna period har det ägt rum över 3 000 våldsamma konflikter. Resultatet är deppigt. Länderna/folket/grupperna/klanerna går i krig mot varandra planlöst och regelbundet. På så sätt kan alla krig liknas vid slumpartade naturkatastrofer. Vi vet att det kommer att hända – men vi kan göra väldigt lite för att stoppa det. Människan tycks, åtminstone om vi lutar till historien, inte ha någon kontroll över sin egen framtid.

2) Listor

Listor, listor och åter listor. Denna 90-talstrend plågade oss länge och peakade med Nick Hornbys kultroman »High Fidelity«, där romanhjälten skriver listor på allt mellan himmel och jord. Listskrivandet var på många sätt en typisk grabbgrej och kunde göras över allt från bästa gitarrsolot till grymmaste actionhjältarna. En kvasiaktivitet för den som behöver omsätta sin nördkunskap om ganska meningslösa grejer, helt enkelt.

Listorna med »ute« och »inne« lever fortfarande kvar i kvällstidningarna. Men frågan är om inte listorna i sig idag står allra högst upp på ute-listan.

3) Spriten

Spriten är en ständigt uppgående trend. Det supas helt enkelt bara mer och mer. Med tv-serien »Sex and the City« fick cocktailen en pånyttfödelse och drinkar ersatte grogg på Explorer och Fanta.

Kort tillbakablick: Det var på 1600-talet brännvinet kom till Sverige och blev bondebefolkningens stora dryck. I början av 1800-talet drack svenskarna 45 liter brännvin per person och år. Alla i ett hushåll, även barn, drack sprit. Befolkningen höll på att supas ihjäl sig.

Så småningom växte en nykterhetsrörelse fram och i början på 1900-talet diskuterades ett totalförbud mot sprit. 1922 blev det folkomröstning. Nej-sidan vann med knapp marginal. Istället kom motboken, och spriten ransonerades. Gifta kvinnor, arbetslösa, unga och till exempel hushållerskor fick inte handla alls. Motboken försvann 1955.

Och idag är det helt andra tider. Svenskarna har inte druckit så mycket sprit på hundra år som nu. Kanske blir det ännu mer. Många politiska partier vill att spritskatten ska sänkas och Systembolagets dagar är sannolikt räknade.

Trender vi vill se

1) Mat till alla

Varje dag lider åtta hundra miljoner människor av svält. Varje dag dör tiotusentals barn på grund av för lite att äta. Allt detta helt i onödan.

En vanlig föreställning om varför det inte går att lösa världens hungerproblem är att det inte finns tillräckligt med mat. Jordens resurser är redan utnyttjade till max och en del människor måste helt enkelt gå hungriga. Men det är inte sant. Om all mat som finns i världen placerades i samma gigantiska skål skulle det räcka till ungefär två kilo per person och dag. Ett kilo spannmål, bönor och nötter. Ett halvt kilo frukt och grönsaker. Och slutligen ett halvt kilo kött, mjölk och ägg.

En annan missuppfattning är att det råder omfattande matbrist i de länder där världens hunger är störst. Inte heller det är sant. 78 procent av alla svältande barn lever i länder som har ett överskott av mat – inte ett underskott. Det är alltså inte tillgången på mat som är problemet – utan fördelningen.

2) Gratis hiv-mediciner

Minst 30 miljoner människor i Afrika är hiv-smittade. Men bara cirka 100 000 personer i Afrika söder om Sahara tros ha tillgång till bromsmediciner. Då drömmer man gärna om gratis bromsmediciner till alla som behöver.

Och faktiskt, i Botswana, det land i världen som är värst drabbat av aids, har staten bestämt sig för att dela ut

gratis mediciner till alla. Men kampen mellan läkemedelsföretagen och drabbade fattiga stater går vidare.

3) Bensinfria bilar

Bara under de senaste femtio åren har människan bland annat lyckats landa på månen och genom nanoteknik lyckats lagra informationen från ett helt bibliotek på en yta mindre än en sockerbit. Samtidigt är bilarna vi åker omkring i rena stenåldern.

Jämfört med alla andra tekniska landvinningar släpar bilen hopplöst efter. Nästan alla bilar drivs av bensin – ett bränsle som i princip varenda expert över hela världen är överens om måste minska eller helst försvinna helt. För att framställa bensin krävs olja och att den kommer att ta slut inom hundra år är idag de flesta överens om. Våra bilar innehåller alltså uråldrig teknologi och går framåt med hjälp av något vi vet är skadligt och som kommer att ta slut. När kan vi tanka bilen med sånt som inte är skadligt för vare sig människor, djur eller miljö?

TRENDER VI VILL SE

– BUBBLARE:

Att alla får vara turister, kärlke, fred och förståelse med mera.

Bra trender

1) Världen mår bättre

De senaste 40 åren har medellivslängden ökat och barnadödligheten minskat i stora delar av världen. I exempelvis Bangladesh dog ett av fyra barn (25 procent) före fem års ålder år 1962. År 2003 hade barnadödligheten minskat till 6,9 procent. Förklaringarna är delvis att det föds färre barn men också ett förbättrat hälsoläge och minskad fattigdom. Visst, utbredd fattigdom leder till undernäring, diarréer och infektionssjukdomar. Varje månad dör lika många människor lunginflammation som drunknade i flodvägen i tsunamin. Men andelen fattiga är idag mindre än för 25 år sedan. Även om det går långsamt blir levnadsförhållandena bättre för stora delar av jordens befolkning. För allra senaste nytt om hur det ligger till med världens hälsa, surfa in på www.gapminder.org.

2) Hockeyfrillan

Många trodde att det var en tillfällig fluga, men hockeyfrillan biter sig kvar. En klassisk hockey ska följa den så kallade 3:1-regeln. Vilket betyder att håret i nacken måste vara minst tre gånger så långt som håret uppe på huvudet. Frisyren har funnits sedan urminnes tider men var som hetast på 80-talet. Allra trendigast var den på tjeckiska hockeyspelare som ville ha kort på skallen för att hjälmen skulle sitta bra och långt där bak för det snygga fladdrets skull. Idag har den knoppat av sig till en mängd olika stilar som trendhockeyn, latinohockeyn och predikanthockeyn. Få frisyryr har som hockeyfrillan ett väl utvecklat nätverk på Internet, där bärarna delar med sig av bland annat bilder och skötselråd.

FINA BUBBLARE: Ökad acceptans för hbt-personer, allt fler organdonationer, salsa hetast i Kina, bloggande, humor som samhällsförändrare med mera.

Nya jobbiga trender

1) Dumhet

Det finns idag mer information i form av böcker, hemsidor, tv-kanaler och universitet än någonsin tidigare i världshistorien. Trots det – eller kanske just därför – har dumhet blivit coolt. Tv-serien »Jackass« får miljoner att garva åt misslyckade skådisar som sätter eld på sina fjärtar, bajsar i en omonterad toalett eller elchockar varandra. Visserligen har dumhet alltid funnits människor som varit smarta nog att spela dumma för att vinna olika fördelar. Men det är ingen vild gissning att »Jackass«-gänget troligen blivit inspärrade någonstans för 50 år sedan – istället för att belönas med tv-shower och feta långfilmskontrakt. Succén med »Jackass« banade väg för andra tv-program. I »Fear Factor« tävlar kändisar eller »vanliga människor« om att äta flest dagmaskar på kortast tid eller hålla andan med huvudet ned-sänkt i en tunna med spyor så länge som möjligt.

Dumhet har gått från att vara tabu till att vara inne. Å andra sidan är det ett gammalt trick att göra sig smart

genom att anklaga andra för att vara dumma. Tyvärr finns det väldigt lite forskning kring dumhet. John Cleese, skådespelare och legendarisk medlem av Monty Python-gänget, försöker sig dock på en förklaring:

– Jag tror att det har att göra med att människor mår bättre när de ser andra människor bete sig värre än de själva.

2) Bodvertising

När den amerikanske basketstjärnan Richard Hamilton fick en okänd summa från däckföretaget Goodyear för att fläta sitt hår som ett av företagets nya däckmönster hakade han på en trend som bara växer. Bodvertising – att hyra ut sin kropp som reklamare – lockar alla möjliga typer. Fenomenet är störst i USA och även om folk, där som här, länge gått omkring och gjort gratisreklam genom företagsloggor på exempelvis t-shirts eller kepsar är kroppsmarknadsföringen lite mer avancerad.

På auktionssajten e-bay säljer människor sig själva. Det kan handla om att bära ett företags logga i pannan under en skolvecka eller ett stort sportevenemang. Andra är villiga att ändra sitt namn till det företag som erbjuder mest pengar. Många har inspirerats av 20-åriga Andrew Fischer, som numera kallas »The Forehead Guy«. Han var den första icke-kändisen som gjorde en rejäl hacka på bodvertising. Andrew gick ut på e-bay och sålde reklamplats på sin egen panna under en månads tid till det företag som betalade mest. Till en början var budgivningen seg och intresset litet. Men när det populära morgonsoffsprogrammet »Good Morning America« plockade upp storyn och bjöd in Andrew för att berätta om sitt påhitt i direktsändning tog budgivningen fart. Till slut vann SnoreStop, ett företag som säljer utrustning för att förhindra snarkning. De betalade Andrew Fischer ca 280 000 kronor för att synas på pannan. Efter en månad med SnoreStop sålde Andrew sin panna till nätkasinet Golden Palace.

JOBBIGA BUBBLARE: Nymoralism, svettstank på gymnasiet var alltid så ren och fräsch. Hon doftade naturligt gott och hade jämt nytvättade

Fräsch vs äckligt

Att vara ren är handlar mest om den egna kroppen. Hur det ser ut på golvet i ens rum spelar inte så stor roll. Megafon har träffat Fahd Luyombya, som berättar om sin syn på vad som är fräscht och vad som är äckligt.

1) Somnar bättre fräsch

»Jag känner mig som renast precis efter att jag har duschat. När jag har tvättat mig och bytt till rena kläder. Jag går sällan ut utan att duscha och det är skönt att duscha innan jag går och lägger mig. Jag somnar bättre då. Så jag duschar kanske två gånger om dagen, på morgonen och på kvällen.

Jag byter kläder varje dag, det är mest av gammal vana. Annars känner jag mig ofräsch. Jag tror att jag kanske omedvetet är påverkad av kompisar, folk runtomkring, till att tänka att det är så man gör.

Men föräldrarna anser att det är för mycket kläder i tvättkorgen som är mina.«

2) Även skorna var rena

»En tjej i min klass på gymnasiet var alltid så ren och fräsch. Hon doftade naturligt gott och hade jämt nytvättade

kläder. Även skorna och vinterkläderna var alltid rena.

Jag tänkte »hur kan man vara så fixerad?« Det är bra att hålla sig ren och fräsch – men till en viss gräns.

Jag frågade henne om det en gång och hon svarade att hon har fobi. Hon kan inte sluta tänka på det om hon får en fläck på jackan.

Jag tänkte att »jag skulle aldrig orka.«

3) Kollat på Usher

»I tv-serier ser de alltid ut som att de just har kommit ut ur duschen. Speciellt i serier som ungdomar följer, som OC. Men vet ju att det bara är en serie, men jag har tänkt att det nog undermedvetet påverkar människor, att man tror att det är så man ska se ut.

Eller killar i musikvideor, hip hop och R'n'B. Inte ett hårstrå ligger snett och skägget är nyfixat.

Speciellt unga killar påverkas när tjejer runt omkring pratar om att artister är snygga och fina, som Tupac eller Usher. Jag känner många killar som känner så.

När vi går ut och festar har de fixat sig och jag tänker »du har verkligen kollat på Usher«. Och tjejerna gillar det verkligen.«

4) Mat

»Jag tycker att det är viktigt att täcka över maten som man ska spara så att det inte kommer in bakterier. Det har jag med mig hemifrån.

Jag har märkt att min lillasyster som är tio år också tycker det. Hon är rädd för bakterier och för att bli sjuk.

När maten kändes inte fräsch. Den lagas i stora mängder utan omsorg och står framme i många timmar. En stor maskin tar hand om besticken, det är klart att inte alla blir rena. Jag åt bara för att jag var tvungen.«

5) Kungen av pop

»Jag lyssnar alltid på Michael Jackson när jag städar. Det är ett måste. Pappa hade alltid på Michael Jackson samtidigt som han dammsög när jag var liten.

Mamma vill ha städad när det kommer gäster, men jag har aldrig hört pappa säga något om det.«

6) Mammans order

»För mig handlar renlighet mest om utseendet, vad jag har på mig. Men mitt rum – jag städar bara när jag blir tvingad. Då brukar jag dammsuga, skura golvet, damma.

Jag har en regel från mamma som sitter i sedan länge: jag måste städa en gång i veckan. Annars blir det aldrig av. Det händer att jag själv tycker att det är stökigt, men då kan jag ändå skjuta upp det – i morgon, imorgon...

Hela familjen hjälps åt att städa i vardagsrummet och köket, men det är på mammans order. Jag städar undan kläder och så, det gamla vanliga.

När resten av familjen var bortrest en månad och bara jag var hemma, då städade jag varje dag.«

7) Hudkräm, hårvax och gelé

»Tack vare kändisar så tjänar företagen pengar på hudkrämer, hårvax eller gelé. Jag har själv olika afrikanska krämer, men jag har märkt att många av mina kompisar med ljus hy har börjat använda dem.

Andedräkten är också viktig för att andra ska uppfatta en som ren och fräsch.« +

Emmy Sundqvist Anrell

Megamixmix²

Dissad matte²⁰⁰⁸

En tjej ville köpa hund. När hon nämnde sin flickvän reagerade kennelägaren med att göra en koppling mellan homosexualitet, transvestiter och djursex, och vägrade att sälja någon hund.

Men den typen av diskriminering är förbjuden. Tjejen anmälde kennelägaren till HomO, ombudsmannen för diskriminering på grund av sexuell läggning, som tog fallet till domstol.

Både tingsrätten och hovrätten slog fast att kennelägarrens beteende innebär både diskriminering och trakasserier och hon måste nu betala 20 000 kronor i skadestånd.

[HOMO.SE]

Britney kommer ut som människa²⁰⁰²

»Om jag dricker eller är med någon betyder det bara att jag är mänsklig«.

Britney Spears är förvånad över intresset kring hennes eventuella oskuld, men nu har hon kommit ut som människa och säger att det är naturligt att experimentera med både det ena och det andra så här efter att hon fyllt 20.

[AFTONBLADET.SE]

Blandade siffror^{2002 & 2004}

5 0000

Antalet Usama bin Laden-dockor en amerikansk nätshop, som specialiserat sig på »kriget mot terrorismen«, sålde under de första sex veckorna.

Antalet Tony Blair-dockor som gått åt under samma period. [AFTONBLADET]

75 0000

Antalet kvinnor som dör varje år på grund av illegala aborter.

90 %

Sannolikhet att en person som avrättades på Island mellan åren 1625 till 1685, anklagad för att vara en häxa, var en man.

Rätt redskap döljer dina cyberspår²⁰⁰⁷

Bli bloggaktivist – använd din nätmakt till att förändra! Men om du tänker ge dig på de allra skitigaste delarna av vår värld, kan du behöva vara helt anonym. Reportrar utan gränser har tagit fram en handbok för bloggare och »cyber-dissidenter«. Där finns konkreta tips på hur man raderar alla sina fotspår på nätet. Bli osynlig! Ladda ner manualen på www.reportrarutanangranser.se.

© SIRI WOOD

Sköna vita dockor²⁰⁰⁷

Vita dockor är finare och godare – flera studier har visat att svarta barn uppfattar vita dockor mer attraktiva än dockor som är svarta. Senast är det dokumentären »A girl like me« som följde upp ett psykologiskt experiment som utfördes i USA på 1940-talet och upptäckte att ingenting hade förändrats. Kolla själv, kliv in på abcnews.go.com/video/playerIndex?id=2748469

Lön efter kön i regeringen²⁰⁰⁶

Männen i regeringsstaben tjänar i genomsnitt 44 000 kronor i månaden, medan snittlönen för kvinnorna är 38 5000, enligt Dagens Industri. Medelåldern är samma för båda könen. Regeringschef Reinfeldt förnekar att det handlar om lönediskriminering. Istället beror glappet på att männen har andra ansvarsområden. Vad lustigt att just männen råkade hamna på de där posterna med de högsta lönerna.

Feminism på betong

FÖTTERNA STUDSAR UPP för den två meter höga väggen. Rakt upp. Den som har hängt med på en parkour-träning vet att ett hinder inte är ett hinder. Nu håller gatusporten på att förvandlas till feministisk aktion. 21-åriga Martin Svenselius håller i kurserna för unga tjejer på aktivitets-huset Xist i Stockholm.

Le parkour är som Spindelmannen, fast på riktigt. Som »Matrix«, men utan specialeffekter och stunts. Kanske har du sett ett tränings-jam på stan? Eller har någon kompis mejlat dig några läckra videoklipp? Med kroppar som studsar lätt, flyger, nästan dansar upp för fasader, över murar, mellan hus-tak. Som verkar trotsa alla tyngdlagar. Filmsnuttarna som sprids på nätet ger handsveit. Men inte bara. Sporten Le parkour är lika vacker som svindlande.

Martin Svenselius förklarar. Le parkour – konsten att fly – handlar om att hitta den effektivaste vägen mellan två punkter. Och sporten kan faktiskt användas feministiskt. Utövarna vill inte låta sig begränsas av konstruerade hinder som murar, staket, byggnader och trappor. Tänk fågelvägen, låt dig inte hämmas av onödiga räds-lor. En effektiv väg är ett jämnt flöde, utan stopp och tvekan. En vägg kan mycket väl vara en väg! En tränad parkour-blick kollar snabbt av sin omgivning och ser att den bästa vägen sällan är den som de flesta använder.

– Jag har svårt att beskriva frihetskänslan som jag får. Det är så skönt, som en kick, ibland känns det som om ingenting kan hindra mig. Att det är snyggt är bara en bonus, säger Martin.

Häromdagen kom han springande på en bro, när han upptäckte att mitt-

partiet var täckt av en enorm vatten-pöl.

– Den var för stor för att jag skulle kunna hoppa över. Jag hade kunnat backa tillbaka, vända om. Men jag fortsatte springa på räcket istället.

HITTILLS HAR KILLARNA dominerat Le parkour, men det har blivit dags att se idrotten som ett feministiskt verktyg. Aktivitetshuset Xist hoppas att Le parkour-kurserna för tjejer ska locka dem att ta större plats i det offentliga rummet.

– Sporten innehåller många delar. Kroppslig kontroll, balans, styrka,

mod och mental träning. Le parkour kan också användas väldigt konkret, som alternativt självförsvar. För att till exempel fly från en hotfull situation.

Varför har det varit så grabbigt hittills?

– Jag vill inte kalla det grabbigt. Men killar förväntas vara mer fysiska, de bangar inte för att bli lite skitiga eller kravla på betongen.

Vad ska du lära ut på kursen?

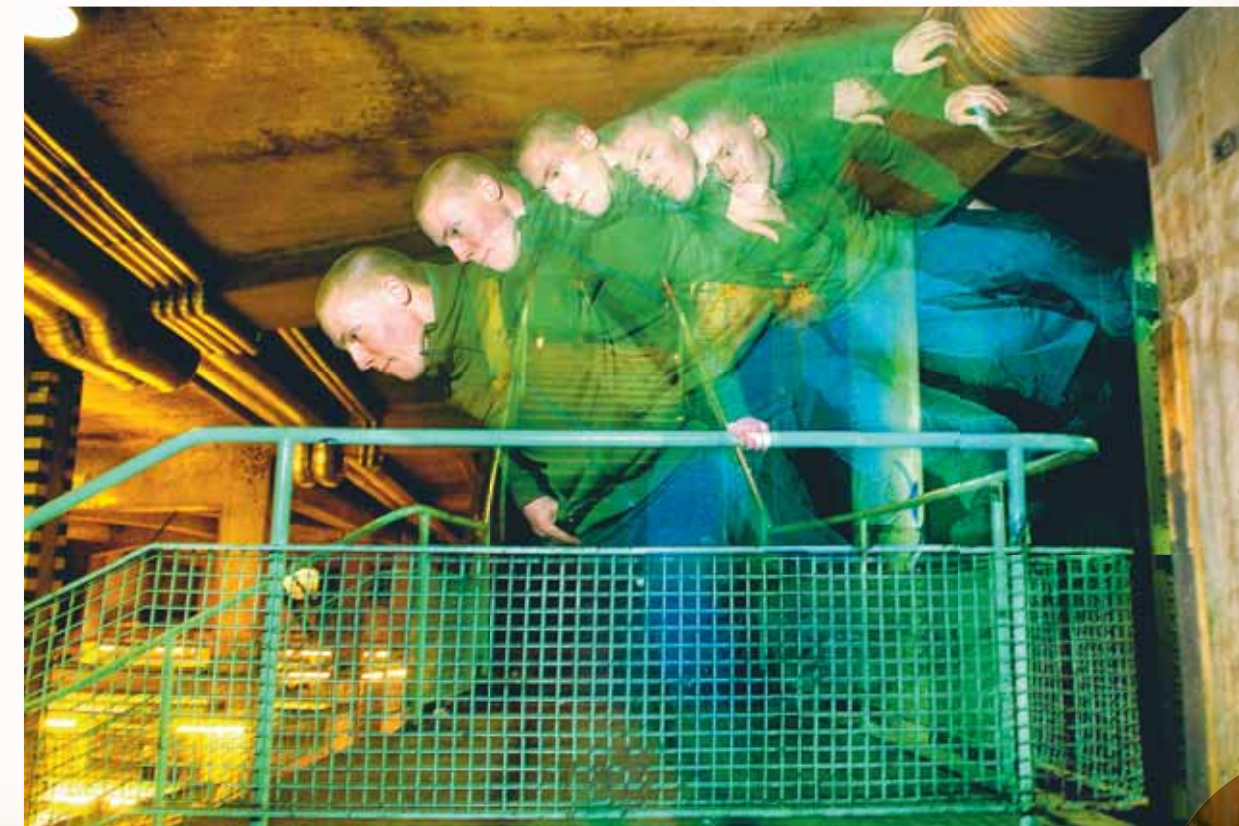
– Vi börjar på låg höjd. Det handlar om att lära känna sin kropp, hitta styrkan och balansen. Sedan kan man långsamt jobba uppåt och höja nivån. I början känns det såklart läskigt att

till exempel balansera på ett broräcke. Så man börjar inte med det. Men om räcket är ordentligt brett handlar det egentligen bara om mentala blockeringar.

Hur blir man fri från dem?

– Det krävs två saker. Man måste dels lära känna sig själv och dels sitt hinder. Känn efter ordentligt: hur stabilt är hindret? Hur bra grepp får du? Ju tryggare man blir, desto mer vågar man. Man låter inte räds-lorna styra. Då växer friheten. Det kommer vi att prata om på den feministiska kursen. +

Elin Ekselius

© JOSÉ FIGUEROA

»Det har varit mycket passion. Jag har blivit besviken många gånger – men jag har ändå fått uppleva något stort«, säger Hedvig Roos, 72.

Hon berättar om sitt livs förälskelser – om de som blev, och de som inte blev.

Heta Hedvig

HEDVIG BJUDER PÅ KAFFE – svart, hon har slutat med mjölk, och ursäktar sig. Hon ringer möbelaffären för att fråga om bokhyllorna hon väntar på och får besked att de dröjer ytterligare några veckor.

– Det var inte roligt. Jag får väl leva som en baglady ett tag till.

Hon tittar på sitt matbord. Där ligger hennes böcker i ojämna travar. Högst upp en liten antologi med fyrtiotalssyrik. Hedvigs lägenhet är en etta med kök. Man ser ingen säng, för hon sover i bäddsoffan. På en dörrkarm sitter ikoner med Maria och Jesusbarnet.

INTE LÅNGT FRÅN lägenheten ligger Kungsholms kyrka, där Hedvig och hennes dåvarande fru Eva fick kyrklig välsignelse för sex år sedan. De gifte sig borgerligt 1997, men Hedvig tyckte att det var viktigt med kyrkavälsignelsen också.

– Min moster gifte sig i Kungsholms kyrka och jag tyckte alltid att de var så fina på bröllopskortet, där de står framför kyrkan. Nu kändes det som att cirkeln var sluten.

Hon hade varit intresserad av Eva ett tag när de träffades på en konsert i Gustav Vasa kyrka i Stockholm i mitten av 90-talet.

– Hon satt långt fram, och när jag kom in så reste hon sig upp och ropade att »här finns det plats!«. Då

hände det! Vi började pola, eller dejta heter det väl nu.

Förhållandet var hett.

– Det slog verkligen gnistor.

Hedvig trodde att hon skulle bli gammal tillsammans med Eva. Men det ville sig inte. Skilsmässan gick igenom i vintras.

– Vi är väl för olika. Men jag tycker fortfarande mycket om henne.

HEDVIG KAN FORTFARANDE minnas sin första kärlek, både i kroppen och själen. Det var en klasskamrat i flickskolan, Birgitta.

Det var i Sundsvall och det var tidigt femtiotal. De två väninnorna var med i samma litterära klubb, Clavis som betyder nyckeln. Båda älskade att läsa. Hedvig skrev egna dikter.

Hon var femton år och tokkär. Birgitta fattade ingenting.

– Hon var helt heterosexuell och hade pojkvänner. Det hade jag med. Jag kunde ju inte leva ut mina verkliga känslor. Jag ville känna mig lik mina kamrater.

Samtidigt som Hedvig i hemlighet var fylld av sina heta känslor, hade hon dåligt samvete för dem.

– På den tiden talades det inget om homos. Lärarna gjorde det inte och inte eleverna heller. Det fanns absolut inga debattartiklar i tidningarna. Det var som om homosexuella inte existe-

rade annat än bland vissa konstnärer. Det kom bara antydningar, om till exempel den gamle Gösta Ekman.

Hedvig berättade inte för någon. Men hon var orolig; för att någon skulle få veta, att familjen skulle bli sorgsen och ledsen. I bakhuvudet skvalpade hela tiden frågan: »Vad ska folk tycka?«.

NÄR HEDVIG VAR nitton flyttade hon till Stockholm. Först ville hon bli sjuksköterska och jobbade på sjukhus, sedan ändrade hon sig och började i en musikaffär. Hon träffade en man som hon tyckte mycket om. Han gillade att gå på konserter och det gjorde Hedvig också.

– Han förförde mig. Jag tänkte att jag skulle försöka. Men det var något som fattades.

Hon hyrde rum hos en dam på Östermalm. Och så en dag flyttade Hedvigs gamla klasskamrat Birgitta också till Stockholm. Hon hyrde rummet innanför Hedvigs.

Birgitta brukade gå ut och dansa på lördagskvällarna. Hon hade för vana att komma in till Hedvig när hon kom hem.

– Hon satt på min sängkant och berättade om sina eskapader och om de män som hon hade träffat. Jag höll på att bli tokig. Jag bara tänkte »nu huggar jag tag i henne!«.

Vid ett tillfälle kom en kille på besök som Hedvig kände ytligt. Birgitta erbjöd Hedvig att dela säng med henne så kunde gästen sova i Hedvigs säng. Sängen var trång och Hedvig plågades.

– Vi låg ju intill varandra men jag höll mig. Jag har en känsla av att hon inte fattade, att det inte fanns i hennes begreppsvärld att jag var så kär i henne.

I SLUTET AV 50-talet började Hedvig jobba på ett nytt jobb, på prenumerationsavdelningen på en tidning. Där jobbade också Solveig. Hon hade ofta ärenden förbi Hedvigs plats. Hedvig sa inget, men hon kände på sig att Solveig hade känslor för henne. Solveig bodde med sin lilla dotter i en etta med sovalkov på Söder och Hedvig började följa henne hem genom stan när de slutade jobbet för dagen.

– Det var något i luften, det kändes. Men hon väntade på att jag skulle make the first move.

En kväll satt Hedvig i Solveigs kök. I sovalkoven låg dottern och sov. Solveig låg i sin säng och en fällsäng stod bäddad för Hedvig. Sista tåget hem hade gått.

– Jag satt där i köket och tänkte »vad ska jag göra? Jag kommer aldrig att klara det här!«.

Hon gick in och satte sig på fällsängen.

– Jag var så nervös. Till slut sa jag till mig själv: »Ta mod till dig nu, du som är farfars lilla hjätte!«.

Så reste hon sig och gick över till Solveigs säng.

– Jag kastade mig över henne. Det var väldigt hot. Jag var ju så upptänd, kåt alltså.

Hedvig var 22 år. Hon flyttade in hos Solveig. Utåt visade de ingenting.

Sexlivet fick vänta till de kom innanför lägenhetens fyra väggar.

– När det var som bäst, då hann vi knappt in i rummet, då kom vi bara till hallgolvet. Jag minns det där som i ett skimmer – känslan av att ha hela sin kropp till förfogande.

Efter några år träffade Solveig en man. När Hedvig förstod att Solveig var kär i en annan tog deras förhållande slut.

1959 träffade Hedvig en ny tjej, Berit.

– Vi står fortfarande varandra nära. Men problemet var att hon ville ha barn.

Uppbrott igen. Berit blev istället tillsammans med en man.

EN KVÄLL 1968, gick Hedvig till den nystartade klubben City Club. Där, på dansgolvet, fick hon syn på en söt tjej.

– När jag såg henne så tänkte jag direkt »hon och ingen annan.« Det var bara så.

Hon hette Barbro. Hon hade en kort svart klänning med smala axelband och hon dansade så bra. Hon var inte särskilt intresserad av Hedvig.

– Hon var så här, säger Hedvig och sträcker ut händerna som två stopptecken. Jag ville ju prata, diskutera! Hon hade inte varit van vid det. Hon ville helst bara dansa.

Hedvig började uppvakta Barbro men hon fick jobba ordentligt.

– Jag började gå till samma ställen som hon, bjöd på restaurang, kom med blommor. Men Barbro var så cool! Hon var så cool och hon dansade så snyggt.

På 60-talet hade Hedvig börjat jobba inom kriminalvården. Där hade hon lärt känna en kille som också blev kär i Barbro.

– Vi inledde ett triangelförhållande. Vi var tillsammans alla tre. Men det är inget jag rekommenderar. Det blev så mycket känslor, så mycket svartsjuka. Hur ska man kunna ta hänsyn till två personer, förutom sig själv?

Ingen av de tre klarade av relationen. Hedvig och Barbro flyttade ihop i en lägenhet i stockholmsförorten Hägersten. Barbro väntade barn.

Hon frågade Hedvig vad hon tyckte. – Jag sa »föd barnet, jag hjälper dig.« Men när det blev dags för förloss-

ning blev Hedvig och Barbro osäkra. De visste inte om Hedvig skulle få vara med i rummet när Barbro skulle föda.

– Barbro sa »Jag vägrar föda här om inte Hedvig är med!«. Men det var inga problem.

Hedvig slutade jobba och blev hemmafru med dagmammalön från kommunen. Hon var öppen inför vänner, syskonen och de gamla flickskolekompisarna om att hon var tillsammans med Barbro.

– Det var inte så att vi gick omkring och berättade om det, men det var ingen hemlighet. Vi delade ju sovrum. Felicia kom att uppleva att hon har två mammor.

Men det var Barbro som var den biologiska mamman och som också hade det juridiska övertaget. Och när hon träffade en kvinna från England, och bestämde sig för att flytta dit med Felicia 1983, fanns det inget som Hedvig kunde göra.

Efter ett år kom de tillbaka. Men Barbro och Hedvig blev inte tillsammans igen. Idag är de vänner och står varandra nära. Felicias barn har två mormödrar.

– Barbro var ju aldrig förälskad i mig. Men hon har sagt att hon har kommit att uppskatta mig mer och mer med åren. Jag hade gått vidare med en ny kvinna, som jag höll ihop med under 80-talet.

VÄNNINNORNA FRÅN flickskolan i Sundsvall har fortsatt att träffas genom åren, på jubileum vart femte år. En kväll i slutet av 90-talet stod Hedvig och Birgitta i hissen på väg hem efter en middag hos en av de gamla klasskamraterna. Hedvig bestämde sig för att säga som det var om sin förälskelse.

– I rasande fart avslöjade jag allt om mina känslor. Birgitta sa inget. Hon skjutsade mig hem sedan. När vi skildes åt gav hon mig en slängkyss genom fönstret. Några därefter blev Birgitta hastigt sjuk.

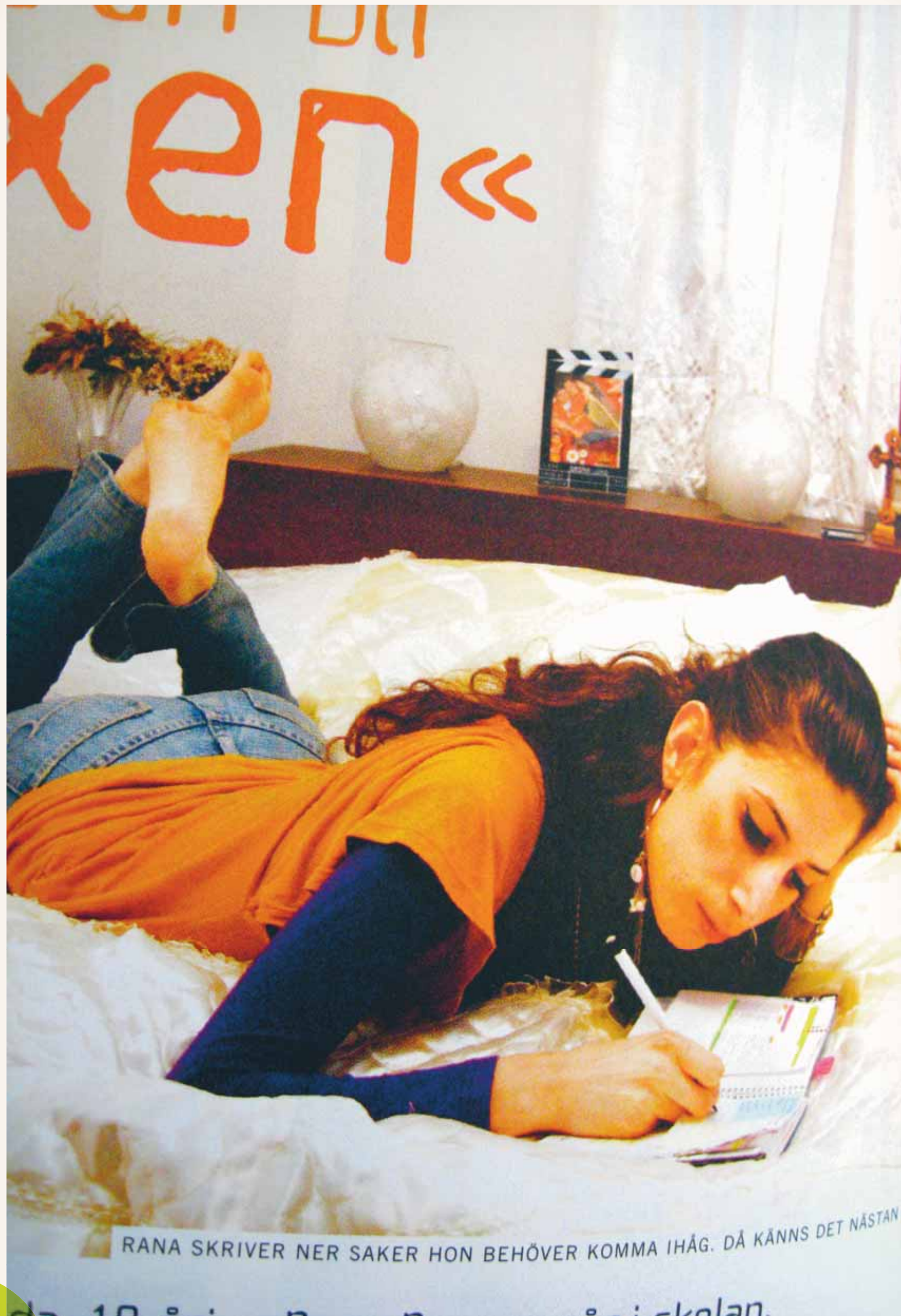
– Tyvärr dog hon för några år sedan. Vi fick inte chansen att tala ut på allvar med varandra.

HEDVIG ÄR INTE säker på att hon kommer att leva som singel resten av livet.

– Jag är ju en levande människa fortfarande. Min mamma var väldigt levnadsglad. Jag tror jag har ärvt det från henne.

Hon ser sig omkring i rummet. På soffan, böckerna och tavlorna.

– Jag har det fint här. **+**
Emmy Sundqvist Anrell

En fot på varje sida. 19-åriga Rana Baraya går i skolan, men har flyttat hemifrån. Kalendern är full av kom-ihåg-listor med alla vuxensaker. Det här är hennes berättelse.

»Det känns bra att bli vuxen«

»JAG BRUKADE SPELA bandy när jag var barn. Det var roligt. »Passa mig, passa mig« ropade alla. Jag kunde nästan ingen svenska och tyckte att passa var ett konstigt ord. Men på den tiden tänkte jag inte så mycket. Jag bara lekte och tittade på tv. Funderade inte på vad som skulle komma sen. Jag spelade fotboll också, och sprang och tränade boxning. Det fanns så mycket tid. I gymnasiet började det bli annorlunda. Nu är jag i skolan hela dagarna. Gymnasiet är som en trappa. Första året var jag bara elev, andra året förlovade jag mig och nu i trean är jag gift och har flyttat hemifrån. Om ett år tror jag att jag kommer att känna mig helt vuxen.

Det var många som tyckte att vi är för unga för att gifta oss. »Ni är för barnsliga, ni klarar det inte«, tyckte folk. Både kompisar och en del släktingar. Men det känns som om vi har visat dem att vi är mogna, fast vi bara är 19 och 24. Vi vill det här! Vi har köpt en bostadsrätt, ordnat fint med möbler och sparar pengar. Vi slösar inte bort pengar som många andra. Vi sparar, så att vi inte ska behöva vara oroliga. Och för att ha råd att resa. Jag skulle vilja resa till Frankrike efter studenten.

MIN MAN HETER FADI. Han är så glad. Hela han är snäll! Vi träffades i kören, började prata, och skoja lite. Jag började känna något, det var något helt nytt inuti mig! När vi tittade på varandra var det som om vi började le hela tiden. Men jag försökte spela

svår, jag ville inte att han skulle tro något. Men det var inte lätt, jag blir så glad av honom. All snällhet som finns i min familj, hos min mamma och min pappa, finns hos Fadi också. Därför vill jag ha ett hem med honom. Ett snällt och fint hem. En plats där man kan vila och bli glad. Jag älskar att prata med Fadi. Att äta tillsammans. Vi pratar om vad vi har varit med om under dagen och berättar om människor som vi har träffat, vad de har sagt. Vi skrattar mycket ihop. När jag började förstå att jag älskar honom ville jag gifta mig. Jag ville veta att han menade allvar, att han inte bara lekte med mig.

Folk började titta på mig lite annorlunda när jag hade förlovat mig. Som om jag hade förändrats. Många frågade också, »Hur känns det, hur känns det?« Jag tyckte inte om det. Jag är ju samma Rana! Jag känner mig inte heller överlägsen för att jag har gift mig. Jag har sett en del tjejer som gör det, de går med huvudet högt upp och höjer på ögonbrynen, som om de är värda mer än andra. Så skulle jag aldrig göra bara för att jag har ett eget hem.

MEN JAG VAR LITE OROLIG också för att bo såhär. För att allt skulle kännas svårt. Hemma har jag inte behövt hjälpa till med någonting. Pappa har alltid handlat, mamma har lagat maten. Jag är näst yngst av fem systrar så allt har varit lyxigt för mig. Men nu måste jag lära mig hur man sköter ett hem. Fadi jobbar som personlig assistent så han kan redan laga

mat, han lagar jättegott. Mest älskar jag hans fiskfilé. Vi äter den med potatis och champinjonsås.

Jag börjar också lära mig att laga mat, men det tar lite tid. Min mamma ringer var femte minut. »Använd ärtorna som du har i kylan«, säger hon. Och efter fem minuter ringer hon igen: »nu kan du fräsa löken«. I början blev det inte så gott. Fadi hade sagt att jag skulle hålla lite olja i en kastrull. Men jag visste inte hur mycket, så jag tog jättemycket. Maten blev alldeles geggig av oljan, den kändes nästan smutsig. Fadi retade mig. Men det var på skoj. »Det blir bättre nästa gång«, sa vi. Och det har det blivit. Jag lagar arabisk mat, som kyckling och potatis, doppad i tomatås. Det blir jättegott.

Det är svårt att handla också, det blir lätt för mycket. Vi får slänga massor för att det är ruttet. Tomater och ost har vi slängt. Det tar tid att bli vuxen. Att lära sig vad saker kostar. Hur man betalar räkningar. Man måste planera och tänka framåt. Jag skriver allting som jag ska göra i min kalender. Ibland känns det som om min hjärna är alldeles tom, allting står i kalendern istället. »Bädda sängen«, skriver jag, »Stoppa kläder i tvättmaskinen«. Kanske skulle jag glömma bort det om det inte stod där, jag vet inte. Det är skönt att skriva upp det, då känns det som om det är ordning överallt, nästan som om jag redan har gjort det.

DET KÄNNES BRA ATT BLI VUXEN. Som om jag är alldeles ny! Jag försöker att lära mig allting som går. Vi lever

fortfarande bara på Fadis lön, så det är han som betalar räkningarna. Men då frågar jag: har du betalat den, hur gjorde du då? Det har min mamma sagt: »se till att lära dig så att du vet allt som behövs för att leva«.

Det finns mycket jag längtar efter också. Först ska jag gå ut skolan och sen resa och läsa på högskolan. Jag skulle vilja bli samhällsplanerare. Det verkar roligt. Om någon kommer till mig och vill bygga ett höghus ska jag svara: »vänta ett tag, så ska jag fundera«. Sen ska jag gå ut och fråga människor hur de egentligen vill ha det. Hur de vill bo, vilka som behöver bostad och var husen ska stå. Det handlar om geografi och statistik, hur man ska bygga och leva och det tycker jag verkar spännande.

FOLK UNDRAR NÄR VI SKA skaffa barn. Men vi ska vänta några år. »Älska och roa er först«, säger min mamma. Det är ju inte precis som om barnen kommer att försvinna. Men ibland tänker jag: tänk om jag träffade mig själv när jag var 13 år. Jag kan se den bara gått fem år sedan jag var jag. Hon skulle säga: »Nej Rana, är det sant, varför har du gift dig?!« Hon skulle tycka att det var för tidigt. Det har bara gått fem år sedan jag var den flickan. Jag skulle försöka berätta för henne hur mycket jag älskar Fadi. Att jag fortfarande kan göra precis allting som jag vill. Och jag skulle försöka förklara för henne hur mycket man kan förändras på bara några år. +
Berättat för: Elin Ekselius

Explosion med Lo

LO KAUPPI — »Bergsprängardottern som exploderade« är en teaterföreställning om att vara alkoholistbarn, om åtstörningar, om behandlingshem och en del annat smått och gott. Låter det skittrist? Det är det inte. För mest av allt är det en föreställning om Lo och hennes liv. Och allt är sant. Och hemskt och roligt på samma gång. Lo Kauppi är skådisen du sett som trum-misen i Spung. Men nu turnerar hon runt landet som sig själv.

– Det viktigaste med föreställningen är att visa hur samhället och medierna pumpar småtjejer fulla med skit. Till slut exploderar de och då kommer de att kosta samhället massor med pengar. Sen vill jag ta upp åtstörning som det allvarliga problemet det verkligen är. Det beskrivs ofta som något som bara drabbar flickor från akademikerfamiljer men det är inte sant. Jag vill visa hur många tjejer med min bakgrund som går vidare från åtstörningar till att bli narkomaner och får andra problem om man inte ingriper i tid.

– Även om jag är kritisk till den hjälp jag fått så har jag ändå fått hjälp. Men nu när det verkar finnas mycket mera kunskap anser sig inte samhället ha råd att hjälpa unga människor. Det kommer att slå tillbaka. Och det kommer att kost oändligt mycket mer.

Hur reagerar publiken?

– Det är så många människor som känner igen sig så att det nästan är

tragiskt. Jag hoppas att människor ska bli stärkta. Åtstörning och alkoholism är sådant som familjer ofta tystar ner och som hålls hemligt. Jag hoppas att föreställningen ska stödja människor till att prata om de här problemen.

Varför är det viktigt med feminism?

– Jag har precis spelat en skol-föreställning... Det var helt vidrigt. Eleverna fick gå frivilligt på skoltid. En av lärarna hade läst upp vad pjäsen handlade om och där står det att jag spelar i ett feministiskt skapunkband. Då hade de flesta killarna vägrat gå på föreställningen för de »gick inte på feministisk skit«. Lärarna hade inte tagit någon diskussion men dem. De killar som kom satt och sms:ade under föreställningen. Det är väl ändå höjden av sexism!

– Om det beror på att barn uppfost-ras till att »kärningar«, alltså kvinnor, behöver man inte lyssna på. Det är skrämmande. Hade jag inte spelat en massa föreställningar innan den här och fått en sån enorm respons hade jag varit helt knäckt.

Du har ju varit på Megafons sport-omslag. Hur förändrade det ditt liv?

– Eehhh, hm... Jag fick vara med på en skitcool bild, annars förändrade det nog inte mitt liv så mycket... hahaha.

Vad vill du säga till Megafons läsare?

– Ät er mätta! Utbilda er! Och ta för

er sexuellt – det finns inga horor! +

Ira Mallik

Toppen om snopper

KUKBRUK ÄR EN BOK om kärlek, sex och känslor. Framförallt riktar den sig till killar, men även tjejer kan läsa den med behållning. Manne Forssberg, som skrivit den, gjorde det bland annat därför att han hade önskat sig något liknande när han själv var i tonåren.

– Vi lever i en väldigt sexualiserad tid, där vi hela tiden exponeras för sex i olika former. Då är det naturligt att det uppstår många frågor. Jag tror att det är svårare för många killar att ta reda på saker om sex och sexualitet. Det ingår liksom i den traditionella mansrollen att prestera och skrävla om sex, och då blir det svårt att diskutera erfarenheter. Jag ville att kukbruk skulle vara ett ställe dit unga kan vända sig.

Hur vet du att dina funderingar och råd i Kukbruk är kloka?

– Haha... eh... Jag försöker att inte slå fast saker behårt, utan lämnar utrymme för att andra kan tycka olika.

Vad är manlighet för dig?

– För mig är manlighet och kvinnlighet oviktigt i sig själv. Det manliga är att ha kuk och testiklar och att inte ha bröst. Men att diskutera mans- och kvinnoroller är viktigt för att komma bort från de stereotypa rollerna. För att vi ska kunna göra upp med det – och för att låsa upp bojorna.

Du intresserade dig för könsroller och var med och startade diskussions-grupper för killar redan när du gick i högstadiet. Varför då?

– Jag passade inte själv in i de gängse

könsrollerna. Hela machoidealet var så destruktivt. Och sen, ju mera man ser så inser man hur snett allt är, hur den kvinnliga underordningen och hela patriarkatet funkar.

Varför tror du att så få killar diskuterar manligt och könsroller, medan tjejer ofat intresserar sig för feminism och könsroller?

– Tjejer har mycket mer att förlora på det system som vi lever i. Sen tror jag att killar inte har någon tradition av jämställdhetsarbete. Dessutom kanske vissa killar kände sig hotade.

Tror du att könsrollerna kommer att förändras när den äldre generationen går i pension och de unga tar över?

– Jag tror att könsrollerna kommer att förändras, men jag är inte säker på att det blir till det bättre. Men jo, jag tror att samhället kommer att bli mer jämställt, men att det fortfarande kommer att finnas typiska mans- och kvinnoroller, men jag vet inte hur de kommer att se ut.

– När man går i parken ser det ju ut som att papparollen har förändrats – i alla fall på ytan. Det är svårt att säga om den verkligen har det, eller om det är debatten om papparollen som har förändrats.

Har du själv bra relation till tjejer som du har varit eller vill vara ihop med?

– Eehhh... Det är svårt med mänskliga relationer överhuvudtaget. Jag vet inte om jag är en kanonkille på relationer. +

Ira Mallik

Hon bytte Backlund till Baqirjazid

DET SNACKAS om diskriminering. 28-åriga Sandra fick nog av alla ord och ville göra något konkret. Därför sa hon bye-bye till sitt efternamn Backlund och bytte namn till Baqirjazid.

Nu har det gått ett år. Namnbytet var en protest mot att människor med svårstavad namn diskrimineras.

– Folk hör namnet och tror att de vet något om mig. Namnet väcker en massa bilder om vem jag är. Jag vill

peka på fördomarna: ett namn säger ingenting alls om människan som döljer sig bakom det. Alla människor har fördomar, jag också, men om man blir medveten om dem gör de förhoppningsvis inte lika stor skada.

Namnet Baqirjazid är helt påhittat. Några har frågat om det kommer från Polen eller Turkiet, andra har föreslagit Indien eller Iran. Sandra tyckte att det kändes viktigt att familjen fick

© LOVE LAGERGRANTZ

säga sitt vid namnbytet, »efternamnet hör ju ihop med dem också«.

– Min lillasyster ville att jag skulle fortsätta vara »Sandra B«. Så det är jag fortfarande. »Baqir« hittade mamma på internet, »ja« kommer från pappas Jakobsson och »zid« lade jag till för att namnet skulle bli lite krångligare.

Är du nöjd med ditt nya namn?

– Verkligen! Jag har lyckats väcka en del debatt, även om det bara är ett litet steg. Alla vill diskutera. Kompisar, vänner, många jag träffar. De frågar varför, hur jag kan byta bort min mammas namn.

Har du blivit diskriminerad?

– När jag var och tittade på en lägenhet som jag var intresserad av frågade han som hyrde ut den var mitt efternamn kom ifrån. Så jag berättade. Han sa »Är du medveten om att många drar öronen åt sig av ett sådant namn? Inte jag alltså, men många andra«. Folk varnar mig för diskriminering och för att det kommer bli svårt för mig på arbetsmarknaden, men jag är inte så orolig.

Varför inte?

– Jag skulle inte göra det här om jag inte trodde att världen går att förändra. Jag är stolt över att vara lite naiv. För att kunna förändra måste man tro att det går! Kanske är det lätt för mig att säga så eftersom jag inte har behövt leva med diskrimineringen hela mitt liv.

Har du fått några oväntade reaktioner?

– Det har blivit tydligt för mig att jag

också har känslomässiga band till mitt namn. Namnet är en del av en människas historia, jag identifierar mig med Backlund. Det hör ihop med min mamma och min familj. Jag ångrar mig inte, men har verkligen känt hur sorgligt det är att människor har namn som inte accepteras. Det är som om de tvingas skämmas för sin familj och sitt ursprung.

Skulle du kunna gå ett steg till och byta bort Sandra också?

– Nej. Jag kan inte riktigt säga varför, men där går gränsen för mig. Jag identifierar mig ännu mer med förnamnet. Det hör man ju hela tiden: Sandra, Sandra. Sandra är ju jag.

Vilket är ditt bästa tips för att stoppa diskrimineringen?

– Varenda en har en del i den så om alla börjar se det har vi kommit långt. En tv-kanal ville intervjua mig om namnbytet. De sa »vi gör intervjun i Rinkeby!« De ville till och med ha inklippsbilder från ett kebabställe där. Det kändes så typiskt. De som bor där och diskrimineras känner redan till allt det här. De matas med information om hur de ska förhindra diskriminering: »gör så, tänk så, undvik det här, bete dig så«. Diskussionen måste komma igång på fler ställen, alla är ju inblandade. Alla borde fråga sig: okej, vad gör just jag för att stoppa diskrimineringen? +

Elin Ekselius

Klipper bort gränser

GAMLA BANDYBOLLAR, fotbollsstrumpor och golfpeggar. Uttjänta sportpylor, javisst – men också ett bra medel mot förutfattade meningar.

Designern Karin Robling håller i pysselworkshops för att förena sport och kultur.

– Jag har verkligen funderat över varför sporten är skild från konst, kultur och design. De flesta uppfattar sig som antingen eller, säger Karin Robling, som beskriver sig som upp-vuxen i en sportfamilj.

Vad får den uppdelningen för konsekvenser?

– Det leder till att människor begränsar sig i onödan. Jag var jätteosäker innan jag bestämde mig för att hålla på med formgivning, jag kände att jag inte riktigt hörde dit. Det uppfattas som lite konstigt i min familj. Fördomar handlar väl mycket om att man växer upp i en miljö där det finns förutfattade meningar om andra mil-

jöer. Nu är jag glad att jag kan känna mig säkert i två världar, att jag får en bredare referensram.

FÖRUTFATTADE MENINGAR kan ju också leda till att man överdriver betydelsen av det man inte vet så mycket om: När jag väl började på en konstskola så märkte jag att det bara var jag som var intresserad av sport. Då blev det plötsligt något som utmärkte mig. Andra uppfattade mig som extremt sportintresserad, nästan besatt, men det är jag ju inte.

Redan under sin utbildning gjorde Karin armband av innebandybollar och göt hockeypuckar av betong. Den tanken ledde vidare till pysselworkshopen på Riksidrottsmuseet. Under höstlovet blir det en workshop för lediga ungdomar. Annars är workshoparna öppna för alla. I december är det julpyssel varje adventshelg.

Vilka är det som kommer?

– Det är verkligen alla, mellan åtta och 75 kan man säga. Också folk som inte är vana pysslare. Det finns en föreställning om att pyssel måste bli så fint, men sportgrejerna gör att det blir mer roligt, prestige förvinner. En bandyboll kan liksom inte bli hur fin som helst. Samtidigt är workshopen ett sätt att visa en annan sida av sportvärlden, att det inte bara handlar om tävlingar eller hulgianism. Och om man kan tänka annorlunda när det gäller sport, då kan man tänka annorlunda när det gäller annat också. +

Emmy Sundqvist Anrell

© SANDRA QVIST

Med rätt attribut är det lätt att glida in i maktens korridorer.
Hur skulle våra pampar egentligen klara sig utan sina maktsymboler?
Häng med när Megafon strippar makten.

Hur mäktig vore...

... Kungen utan sitt efternamn?

Hur mycket är några bokstäver värda? Wallenberg, Mörner, Rausing och Stenbeck är några bokstavskombinationer som öppnar dörrar. Grattis till dig som råkar ha dem i namnet. Den

svenska kungen är en annan som kan leva flott utan att behöva bevisa kompetens och meriter. Vad hade Calle gjort utan sitt namn Bernadotte?

... Påven utan sin snopp?

Vid rekrytering av påve är tron viktig. I övrigt gäller samma princip som vid rekrytering av andra chefer och ledare: det främsta kravet är att könsorganet hänger utanför kroppen.

86 procent av alla svenska arbetsplatser har därför manliga chefer. Det finns i Sverige idag fler verkställande direktörer som heter Göran än som är kvinnor.

... George W utan sin vita hy?

I George W Bushs hemstat Texas räknas 10 procent av befolkningen som svart. Men på death row i samma stat, där de dödsdömda sitter, ser det annorlunda ut. Där är mer än 40 pro-

cent svarta. Hur stor är sannolikheten att Mr Bush hade suttit i Vita huset om hans hud varit några nyanser mörkare?

... Fredrik utan sin »normala« toppkropp?

Mer än en femtedel av alla svenskar mellan 16 och 64 år uppger att de har något funktionshinder. Är det fler än du trodde? Det kan bero på att diskrimineringen effektivt sparkar bort

många funkisar. Kolla på bilden här intill och föreställ dig att den fotades under valspurten i höstas. Vilken regering tror du att vi hade haft idag?

Om olyckan är framme - organisera och handla.

1.

Är du bland de första på olycksplatsen måste du skaffa dig en överblick av vad som hänt. Se dig omkring för att kontrollera att platsen är säker. Om någon av de skadade befinner sig i ett livsfarligt läge där det finns risk för brand, explosion eller påkörning ska de omedelbart flyttas i säkerhet. Varna också andra personer så att ytterligare skador förhindras.

2.

Om flera personer är skadade måste du kunna se vem som behöver hjälp först. Skaffa dig en uppfattning genom att:

Se

Lyssna

Känn

Ring 112

Larma så snart du kan och situationen tillåter.

3.

Ge första hjälpen till den/de skadade:

- Skapa en öppen luftväg
- Vid medvetlöshet – placera den skadade i stabilt sidoläge
- Om personen varken har livstecken eller andning – starta hjärt-lungräddning
- Stoppa blödning
- Förebygg cirkulationssvikt

När människor skadas upplevs situationen oftast stressande och obehaglig. Att uppträda lugnt och metodiskt ger förtroende. Är det fler personer som hjälper till på olycksplatsen är också samarbete viktigt, liksom att en av dem tar ledningen. Det förhindrar oreda och försening av hjälpen. Alla olyckor är olika och omständigheterna avgör hur du ska handla och i vilken ordningsföljd du ska ge hjälp. Du måste ta hänsyn till antalet skadade, typ av skador, antalet hjälpare etc.

De första minuterna efter en olycka är ofta avgörande för om en skadad överlever och hur allvarliga följderna av olyckan blir. Om man direkt

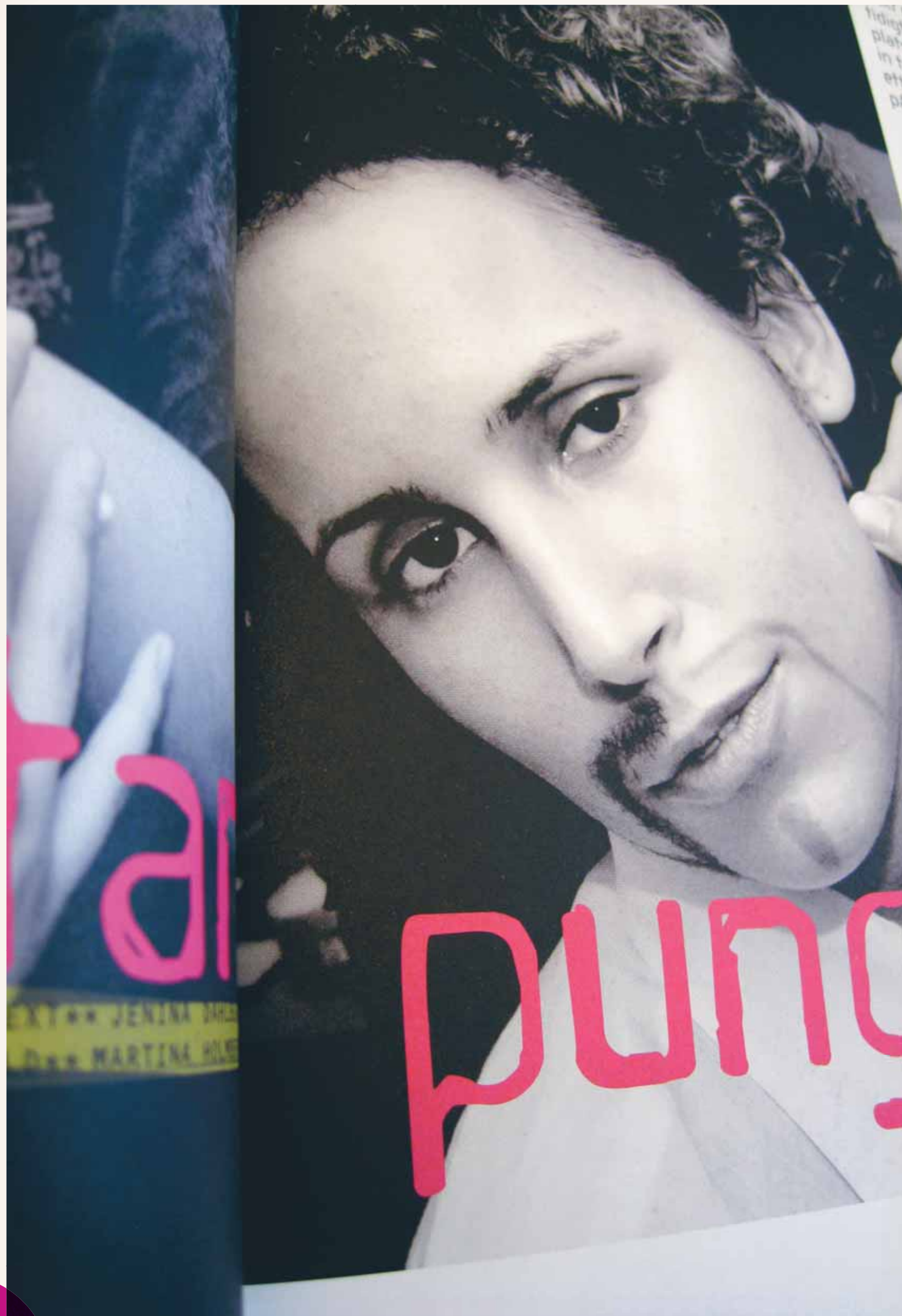
på olycksplatsen kan lindra skador och förhindra att de förvärras ökar sannolikheten för att fortsatt behandling lyckas. Första hjälpen är samlingsnamnet för de livräddande insatser du gör på en olycksplats eller då någon blir allvarligt sjuk.

Det är viktigt att du kompletterar ovanstående råd med utbildning i första hjälpen, inklusive hjärt-lungräddning. Röda Korset har Första hjälpen-utbildningar för olika behov.

För mer information, välkommen att kontakta Röda Korset på din ort eller besök vår hemsida www.redcross.se/forstahjalpen

www.redcross.se/forstahjalpen

© MARTINA HOLMBERG

Hur du rör dig och pratar påverkar hur mycket makt du får. Killar lär sig tidigt att låta kroppen ta plats. Megafon har kollat in trixen. Vi hängde med ett gäng tjejer på workshop i dragking.

Kung utan pung

DET ÄR TIDIG lördagseftermiddag och solstrålarna letar sig in i Röda Korsets kurslokaler på söder i Stockholm. Dragkinggruppen Odd Fellas är redan på plats när tjejerna, som annars leder tjejgrupper, droppar in en efter en. De har med sig plastkassar med skjortor, baggy brallor och kepsar. Vissa har redan peppat inför dagens dragking-workshop genom att ta på sig sin pojk-väns kalsonger eller skriva lite extra i tunnelbanans morgontrafik. Någon säger att hon ser fram mot att spela schlagerbög, medan en annan vill bli »ett riktigt as, som Torsten Flinck«.

– Kvinnor får lära sig att inte ta plats, att inte ta makt. Idag ska vi se hur man kan ta en del av den makt som manligheten tar, säger Linn Saarinen från Odd Fellas.

DAGEN BÖRJAR MED kroppsövningar där deltagarna instrueras att röra sig enligt schablonbilder av män och kvinnor.

– Gå med kuken först. Skjut fram höften, uppmanar Linn Saarinen.

– Min kuk är för liten. Ge mig en till strumpa, mumlar en av deltagarna.

En stereotyp kvinnlig och manlig karaktär arbetas fram. Mannen rör sig självsäkert, dominerar rummet, ser sig omkring med stadig blick och

här-kommer-jag-mentalitet. Kvinnan trippar fram, flackar med blicken och tycks vilja vara alla till lags. Ju mer stereotyperna byggs på, med status- och ragningsövningar, desto mer känner alla igen mönster både från sin omgivning och hos sig själva. Flera av deltagarna upptäckte att de brukar le väldigt mycket när de för en dialog och att de inte tittar folk i ögonen när de själva pratar – två beteenden som anses typiskt feminina och kan uppfattas som underlägsna.

– Jag kände till det här i teorin, men det blir så mycket tydligare när vi får prova på det i praktiken, säger deltagaren Johanna Tengblad.

EFTER EN KLADDKAKEPAUS åker Odd Fellas gigantiska sminkväska fram. Det fixas och trixas med skäggstubbiga kinder och buskiga ögonbryn. Tights och toppar åker av, bröst lindas till platta killbringor, skjortor åker på och bling bling smycken hängs runt halsen. Deltagarna förvandlas till whiggers, stiliga slipssnubbar och rejäla karlar. De får skriva ned namn, ålder, sexualitet, intressen och annan information om sina karaktärer innan de ska presentera sig för varandra.

– **HEJ, JAG HETER** Peder och är

från Brädgård. Jag vickar som vaktmästare.

– Hej, jag heter Tony. Jag är gangster, säljer knark, håller på med traficking, vapen och så där.

Det visar sig att nästan alla förvandlats till machomän – undantaget är en diskret dramatiker i frack. Odd Fellas är inte förvånade. Emma Eriksdotter Löf berättar senare att förstagångsdragare ofta väljer ganska osympatiska roller.

– När jag gjorde min första karaktär tänkte jag på ett riktigt slemmo. Att spela någon som kränkt en blir som att ta makten från honom. Som någon slags snedvriden katarsis, säger hon.

DET ÄR DAGS FÖR deltagarna att testa sina nya karaktärer ute bland folk. De bestämmer sig för att äta middag tillsammans. På väg mot restaurangen grymtar en man något om bögar, men det hindrar inte deltagarna från att leva sig in i sina roller fullt ut. Tennistränaren »Robban« lutar sig över middagsbordet och snackar sport med »Totte« som helst pratar om sin polska barnflicka. Medieprofilen »Carlos« drar högljudda skämt och slänger småtaskiga kommentarer omkring sig.

– Fan, ursäkta, jag blev ju superjob-

big! Hoppas ingen tog illa upp, säger Leo Frisén när hon tvättat bort sin skäggstubb och alla samlats i kurslokalen för en sammanfattning.

– Det var en skum känsla, säger Kristin Tran. Jag brydde mig inte om någonting! Jag märkte hur jag började äta med händerna och öppen mun.

– För mig är det här ett sätt att lära känna sig själv. Man får ett större spektra av könsuttryck som man kan använda sig av i vardagen. Bara en sån sak som att om jag sitter rak i ryggen och med benen lite bredare isär lyssnar folk på mig mer än om jag sitter ihop-sjunken, säger Emma Eriksdotter Löf.

– Ja, det slog mig hur enkelt det är att ge ett självsäkert intryck. Om jag känner mig osäker kommer jag att framstå som det. Man får börja med att lura sig själv genom att tänka och uttrycka att man är säker så kommer man också bli det så småningom, säger Kristin Tran.

– Ett tips är att iaktta män och lära sig hur det maskulina systemet är uppbyggt. Då kan ni manipulera det och ta den plats ni vill ha, avrundar Linn Saarinen innan deltagarna packar ihop sina skjortor, pillar bort de sista limresterna från kinderna och går hemåt – lite kaxigare än förut. +

Jenina Dahlberg

Röda Korsets ungdomsförbund består av en massa smarta, fina och peppade medlemmar. Några av dem har du mött i Megafon under åren.

Greatest medlemmar

Papy Singbo, 23,
RKUF Skaraborg

Vad gillar du att göra när du är ledig?

– Jag brukar få med mig kompisarna och mina brorsor ut och dansa. Helst åker jag in till Göteborg, där finns bra salsaställen. Om det är bra musik kan jag köra salsa, rumba och merengue hela natten. Så gillar jag att kolla på tv också. Dokumentärer, franska tv5, Beverly Hills, jag gillar många olika tv-program.

Vilket är ditt bästa tips för att förändra världen?

– Att prata med alla! Gå ut, träffa, diskutera och lär känna varenda människa. Tuffa och inte tuffa, rasister, rockare, homosexuella.

Zainab Hussaini, 23,
RKUF Malmö

Vad är det roligaste med att vara aktiv i ungdomsförbundet?

– Att jobba med ungdomar. Att hitta på roliga grejer och diskutera med dem, att märka hur de börjar sätta ord på känslor som de inte pratat om tidigare. Det ger också en massa energi. Backa inte utan möt alla.

Emilia Erixon, 23,
RKUF Stockholm

Bästa tipset för att förändra världen?

– Det allra första pyttelilla steget kan vara att köpa en rättvisemärkt banan. Nästa steg är att börja ta reda på fakta. Då har man börjat tänka och sedan är steget inte så stort till att man börjar engagera sig mer. Ett engagemang måste kännas i hjärtat. De här frågorna om handel och rättvisa tar tag i mitt hjärta. Andras hjärtan kanske bankar för andra frågor.

Joel Rudenstam, 21,
RKUF Umeå

Vilket är ditt bästa tips för att förändra världen?

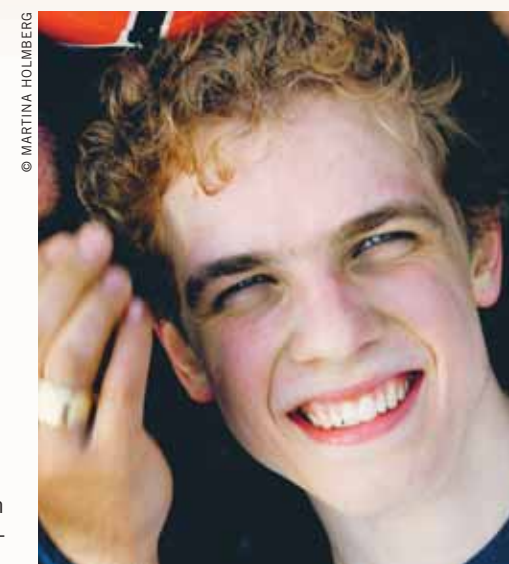
– Det första är ju att förstå att man faktiskt kan förändra. Krig och svält har skapats av människor, då borde ju vi människor också kunna skapa fred och inte-svält, eller vad man ska kalla det. En rättvis värld är inte omöjlig. Om tio kunder till exempel klagar i en affär är klart att det gör skillnad. Och tio personer tycker inte jag känns omöjligt i alla fall.

Banafsheh Farshizad, 22,
RKUF Stockholm

Vilket är ditt bästa tips för att förändra världen?

– Att vara glad och vänlig. Också mot den som är sur och grinig. Glädje sprider sig och världen blir ju bättre om det är fler människor som mår bra.

Robert Rosén, 24,
Stockholm Sydöst

Vad brinner du för?

– »Brinner för« är lite av ett modeuttryck. Jag är mer av en glöd som förnöjt ligger och pyr i eldstad. Men även glöden kan vara nyttig, när man grillar väntar man tills elden falnat.

Johannes Söderqvist, 21, RKUF Göteborg

Du är sekreterare. Är det läskigt att vara med i en styrelse?

– Nä, verkligen inte. Först var jag förvirrad, men tar man på sig lite grejer och ställer massor med frågor så lär man sig. Vi är ett gäng som hjälper varandra. Konsulterna är också helt grymma och har jättemycket kunskap. RKUF är väldigt bra på stadgefrågor och det är demokrati ut i fingerspetsarna.

Frida Larsson, 24, RKUF Kalmar

Vad brinner du för?

– Alla grupper här nere i RKUF Kalmar: två läxhjälsgrupper, toleransresan till Bosnien, aktionsgruppen och kompisgruppen. Det är roligast att umgås med alla frivilliga när de kommer på nya idéer, och sen se resultat! Nu snackar vi om hur vi kan utveckla kompisgruppen – ett samarbete med BUP. Ensamma barn och ungdomar ska kunna träffas och hittat på saker tillsammans.

Maja Esping, 24, RKUF Göteborg

Vilket är det bästa rådet du har fått?

– Det måste vara att jag ska stå på mig, stå för det jag tror på. Men jag kan inte komma ihåg säkert vem som sa det, det måste ha varit min mamma.

Faton Lushaku, 22, RKUF Linköping

Vad är det bästa med vår organisation?

– Att det finns så mycket kraft, inspiration och idéer att hämta hos alla aktiva. Jag har varit med på riksrådet och på många utbildningar. Det är jätteintressant att bara gå runt och hälsa på alla människor som är där.

Grundprinciperna

Röda Korset har sju grundprinciper som gäller för alla rödakorsare i hela världen.

Har du koll på alla sju?

Humanitet. Röda Korset arbetar både i krig och fred. Målet är att förhindra och lindra mänskligt lidande. Humanitetsprincipen innebär också att skydda liv och hälsa, skapa respekt för människovärdet och främja fred.

Opartiskhet. Röda Korset gör ingen skillnad mellan nationalitet, religioner, samhällsställning eller politiska åsikter. Röda Korset hjälper i första hand de mest nödställda.

Neutralitet. Röda Korset avstår från att delta i fientligheter och från att vid något tillfälle ta ställning vid meningsskiljaktigheter i fråga om politik, religion eller ideologi. Vi tar alltid ställning för den enskilda människan.

Självständighet. Röda Korset är en självständig organisation. Även om de nationella rödakorsföreningarna var och en är underställd sitt lands lagar, agerar de alltid i enlighet med Röda Korsets principer.

Frivillighet. Röda Korset är en organisation som bygger på frivilligt och osjälviskt arbete. Frivilligheten gäller både den som ger och den som får hjälp.

Enhet. I varje land kan bara det finnas en rödakorsförening. Den är öppen för alla och den humanitära verksamheten omfattar hela landet.

Universalitet. Röda Korset är en världsomfattande organisation där alla nationella rödakorsföreningar har samma rättigheter och skyldigheter att bistå varandra. De nationella föreningarna agerar i första hand i sina egna länder men alla nationella föreningar har ett solidariskt ansvar för varandra.

Den 1 januari 2009 infördes rörelsemedlemskapet. Du som är medlem i Röda Korsets Ungdomsförbund blir automatiskt också medlem i Svenska Röda Korset. Du som är under 31 och medlem i Svenska Röda Korset är nu också medlem i Ungdomsförbundet.

Henrys vänner jobbar för globalt engagemang, antidiskriminering och hållbar utveckling. Grupperna är en del av Röda Korsets Ungdomsförbund och elevrådet på skolor.

Starta Henrys vänner på din skola!
Kolla mer på **rkuf.se**.

Rödakors koll?
Anmäl dig till vårt nyhetsbrev!

www.rkuf.se

Topp 5 insändare

Olika värde? 2005

När cirka 2 300 amerikaner tragiskt dog i World Trade Center för snart fyra år sedan så höll alla en tyst minut. Nu i julas då förlorade världen 200 000 människor av vår befolkning, efter den hemska tsunamin. Alla i skolan skulle resa sig upp kl. 10:00 och hålla en tyst minut. Det är torsdag, mitt i veckan, skolan ser ut som den alltid har gjort. Den torsdagen dör tre tusen afrikanska barn under fem år av malaria och sex tusen människor avlider på grund av hiv och aids. Morgondagen ser likadan ut och samma sak gäller torsdagen därefter. Ska vi hålla tyst minut varje dag eller för vissa fall och katastrofer och vem – eller vad, är det som avgör när vi ska hålla en tyst minut? Vi menar inte att man ska avskaffa tyst minut men ska man hålla en tyst minut för en tragisk händelse i USA eller västvärlden så ska man hålla det för alla. Människor i andra delar av världen är inte mindre värda enligt vår mening. BETTY T JOHANNES, ZAHRA ZLATAN ZATARA, HANNES LIENDER OCH ERIK GULLERS

ÅÅÅ det händer inget! 2005

Tittade förbi på Riksårsmötet. Tänkte tillbaka. ÅÅÅ, det händer inget minns jag att jag tyckte då. Nu: Oj, oj, vad det har hänt mycket! Ni GÖR det vi knappt vågade drömma om. Ni tar för gsjälvkart att åsikter är viktiga, att diskriminering och hållbar utveckling är Röda Kors-frågor och att ni har rätt att påverka hela Röda Korset. Att ni har rätt att finnas till. Några satt och fikade och sa: ÅÅÅ, det händer inget, det är så trögt att påverka den här organisationen. Ja, det är sant, det går sakta. Men ni förverkligar de drömmar vi hade. Jag är imponerad! Inspirerad! Undrar när 2005 års drömmar är självklarheter? /CHARLOTTE SIGNAL, FÖRE DETTA ORDFÖRANDE FÖR RÖDA KORSETS UNGDOMSFÖRBUND

Leksaksvapen + barn = sjukt 2006

Utrop! Jag har tänkt väldigt mycket på en sak. Vårt samhälle idag sägs vara emot våld och krig. Men det är en sak jag inte fattar; varför säljer leksaksaffärerna leksaksvapen, så att ungarna kan springa runt och skjuta varandra (på skoj asså). Det är helt sjukt... BOJKOTTA ALLA LEKSAKSVAPEN etc!!! /TATTA90

Megafon stinker! 2004

Jag har varit medlem hos er ett tag och får tidningen, jättebra innehåll och så, men jag har en fråga... varför luktar tidningen så fruktansvärt illa??? Den luktar precis som om den legat i ett dammigt lager i 30 år ungefär. Den luktar ju apa. Man känner lukten direkt när man ställer sig o bladdrar i tidningen... tacksam för svar. /ADIDAS GIRL SVAR: NÄR MEGAFON LANDAR I BREVLÅDAN ÄR DEN SÅ RYKANDE FÄRSK ATT FÄRGEN INTE ENS HUNNIT TORKA ORDENTLIGT. DEN ÄR INTE DAMMIG UTAN LÄCKERT RÅ./RED

Hallå! 2004

Jag tycker att vi ska gå ut bland folket och informera om att det inte hjälper att vara hatisk. Jag som själv är ung har aldrig fått lära mig i skolan att det är fel att hata och använda våld. På min skola slogs man på rasterna och man spottade på lärarna och dom gjorde inget åt det. Självklart var jag emot allt det här men jag ville bara att alla ska veta så att man kan göra någonting åt det. /OLÅRD

Hej då!

SÅ FÖRSVINNER MEGAFON och så även jag. Att försöka säga adjö till den organisation som jag så starkt beundrar är svårt, nästan omöjligt. Min saknad för Röda Korsets Ungdomsförbund och alla människor som man träffar kommer att bli stor men samtidigt har jag genom denna underbara organisation fått så oerhört många vänner. En av dem som jag har kommit att beundra allra mest, en känsla som jag vet delas av hela förbundsstyrelsen 07/08, är Gunilla Ovdahl, som var vice ordförande i Svenska Röda Korset under många år. Under hennes avskedstal till Röda Korsets Ungdomsförbund pratade hon om kärlek, kärleken till Röda Korset. Jag tycker hennes avskedstal också som är det som får vara den sista krönikan i Megafon, för hon är en sann Röda Korsare! Kära RKUF-are! KÄRLEK – skall det vara så j-la svårt? Er devis, eller slogan, för lång tid och fortfarande – eller hur RKUF? Min kärlek till er i RKUF är varm och innerlig, det skall Ni veta. Ordet Kärlek är egentligen mycket laddat, både när man är ung och äldre. När man är ung får man vara

litet försiktig, »Våga mötas«, det kan bli en »Quick Response«. Kärlek tycker jag också är förtroende. Någon att lita på. Att vara rädd om varandra. Lyssna, vara lyhörd, visa respekt. Kärleken kan övervinna det onda och ta fram det goda, den kan förvandla en människa helt och fullt. Så är det och ska det ju också vara i Röda Korsrörelsen tycker jag, Rött är också Kärlekens färg, rött står för värme och omtanke. Det Röda Korset på vit botten. Min tid som adjungerad i ert arbete och uppdrag i RKUF förbundsstyrelse har varit fantastiskt. att möta er (styrelse och övriga) i olika sammanhang. Det välkomnande ni visat mig, alltid, på olika platser. exempelvis Umeå, Malmö, Istanbul, huvudkontoret, Linköping – där vi hade möte i Trädgårdsföreningen! Avbrott för muggar av rättvisemärkt kaffe – vegetarisk mat, godis, frukt... Ert sätt att genomföra era styrelsemöten – öppenhet, rättframhet, alla goda skratt... en varm kram... Det är bevis på kärlek i generationer! Önskar er allt gott i ert fortsatta Röda Korsuppdrag och i livet... ta väl hand om er. Avslutar med några ord av Moder Teresa: »Den största hungern i världen är den efter kärlek, kärlek är en frukt som det alltid är säsong för och som finns inom räckhåll för varje hand.« Marika Bystedt Förbundsordförande

Älskade gamla tidning – det blir tomt utan dig!
Megafons läsare berättar vad tidningen betyder för dem:

»Salnade Meggan!«

Ger unga cred

Megafon har sedan jag blev medlem 2003 ramlat ner i mitt brevkäst som en följetong av snygga, provocerande omslag som skulle fungera som konst inramade på vilken vägg som helst. När jag bläddrar igenom olika nummer så slås jag av hur tidlösa ämnena är och hur aktuella artiklarna är även idag. Att det beror på att inget blir bättre i världen hade varit den nedslående slutsatsen, men det vägrar jag tro på. Snarare tror jag att Megafon är en av de få tidningar som har lyckats med att ha ett ungt och modernt tilltal och gett unga cred genom att utgå från att vi vill läsa om svåra, viktiga ämnen och inte bara veta vilken väska eller skor som gäller. För mig har Megafon varit den injektion av ideologi och pepp jag då och då behöver i mitt ideella engagemang. Det är ingen som orkar förändra världen ensam och det blir så mycket roligare tillsammans. Megafon kommer alltid att påminna mig om just detta – utan glädje och vilja skapas ingen bättre värld!

Martina Anlér, ledamot förbundsstyrelsen

Aktuell

Även om jag i dag inte är aktiv inom RKUF så har jag annars alltid tyckt att tidningen har varit bra på att lyfta aktuella frågor som har varit viktiga för oss unga, dessutom gillade jag de sista sidorna när man fick höra om andra personers engagemang och känna sig inspirerad.

Emilie Persson, Göteborg

PEPPANDE

SÅ TRIST ATT MEGAFON SKA LÄGGAS NER. DET HAR VERKLIGEN VARIT KUL ATT FÅ DEN I BREVLÅDAN OCH JAG KOMMER SPECIELLT IHÅG NUMRET MED HUD, FÖR JAG TYCKER ATT LAYOUTEN PÅ FRAMSIDAN VAR SJUKT COOL, FAST NÄSTAN LITE LÄBBIG! MEDLEMSSIDORNA VAR OCKSÅ NÅGOT JAG GILLADE. HELA TIDEN LETADE MAN EFTER NÅGOT OM NÅGOT MAN KÄNDE IGEN, VILKET LEDDE TILL ATT MAN BLEV PEPPAD OCH GÖRA ANNAT FÖR RKUF! KÄNNS LITE VEMODIGT ATT DEN SKA LÄGGAS NER, MEN VEM VET DET KANSKE KOMMER NÅGOT NYTT!

ELINA GUSTAVSSON, RKUF SJUHÄRAD

Sanslösa fakta

Trist att Megafon ska läggas ner! Blir det ingen nätupplaga alltså?

Jag tänker mig dock att Megafon var extra rolig när man var lite yngre och precis gick med i RKUF i början av gymnasiet, det känns som om det är Megafons främsta målgrupp.

När det kommer till läsning så har jag nog både sträckläst hela tidningen som den är och andra gånger så har jag läst en artikel här och där. Jag har verkligen uppskattat de små "faktarutorna" i början av tidningen med de sanslösa fakta som brukar finnas med där. Det är även väldigt intressant att få direktkontakt med andra frivilliga ute i landet och fått en insyn i hur det fungerar i deras verksamheter och så vidare. Sen har det väl även varit en bra tidning just i syftet att stärka oss som ungdomsförbund. Vi får ju även Henry (heter den andra va?) men den är ju inte "vår" utan snarare Svenska Röda Korset. Ja, jag kommer sakna Megafon tror jag allt!

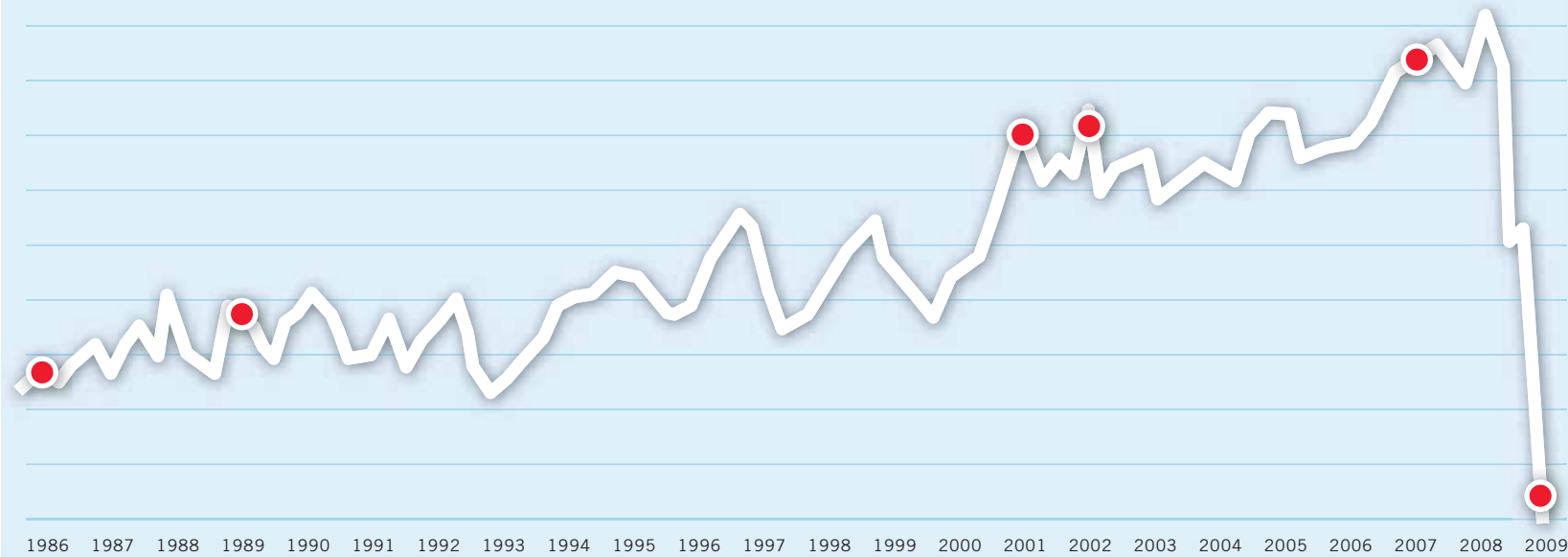
Vänliga hälsningar,
Maria Fernandes,
Örebros förening

Riktigt stolt

Megafon är en av de sakerna som jag har varit riktigt stolt över inom ungdomsförbundet och jag har ofta visat upp den för mina kompisar och kollegor – vilket ledde till att en kollega faktiskt klädde sin arbetsvägg med Megafons framsidor. Anledningen till att jag har varit stolt över vår medlemstidning är främst att den genomgående har varit riktigt snygg och utseendemässigt tilldragande. Dessutom har den varit en tidning som på ett utmärkt sätt blandat seriösa ämnen med mycket humor och därmed gett mig inspiration att arbeta vidare.

Hälsningar, Lotten

– Megafons formkurva (1986–2009)

1986 kommer första numret av RKUF:s medlemstidning – MedMera.

1989 byter MedMera namn till Megafon.

1994 bestämde RKUF:s medlemmarna att man skulle ta hänsyn till ekologiska aspekter när det gäller tillverkning av ungdomsförbundets kläder.

1997 kommer den första boken om Harry Potter.

1996 Ungdomsförbundet blir självständigt i förhållande

till Svenska Röda Korset. Samtidigt blir 30 år maxålder för styrelseuppdrag och rösträtt.

1998 Redaktionen Quick Response börjar granska nyhetsrapporteringen om invandring, integration och jämställdhet.

1999 Syndikalisterna Björn Söderberg mördas av organiserade nazister.

2000 Playstation 2 lanseras.

2001 Megafon vinner kategorin bästa formgivning i täv-

lingen Årets Tidskrift.

2001 George W Bush blir president i USA.

2002 Megafon får pris igen! Bästa tidning i tävlingen Årets Tidskrift, kategorin fackpress.

2003 Den 15 februari demonstrerar människor över hela världen mot att amerikanska trupper ska invadera Irak. Det är världens största anti-krigsdemonstration.

2003 Sverige tar silver i VM i fotboll för damer.

2004 230 000 människor omkommer när en flodvåg sveper in över stränderna i Sydostasien.

2004 51 miljoner människor blir hemlösa vid regn och översvämningar i Bangladesh, Nepal och norra Indien.

2005 Gruppen Destiny's Child splittras.

2006 Regissören Ang Lee vinner en Oscar för bästa regi för filmen Brokeback Mountain.

2006 Sydafrika tillåter, som första afrikanska land, homosexuella att ingå äktenskap.

2006 Communityt Facebook tillgängligt för alla som har en mejladress.

2007 Megafon får äntligen egen hemsida.

2007 Arbetet drar igång med tjejgrupper i Malawi, genom ett samarbete mellan Röda Korset i Malawi och Ungdomsförbundet i Sverige

2009 Megafon läggs ner.

B-POSTTIDNING
AVSÄNDARE/RETUR
RÖDA KORSETS UNGDOMSFÖRBUND
BOX 17563, 118 91 STOCKHOLM

Ungdomsförbundet
Röda Korset

